

Ohjaavien ministeriöiden ja Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen välinen tulossopimus 2026–2027

Sisällys

1 Strategiset linjaukset	3
1.1 Elinvoimakeskusten strategia	3
1.2 Johdon katsaus	3
1.2.1 Toimintaympäristö ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen	3
1.2.2 Strategisten tavoitteiden edistäminen alueella	6
2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	7
3 Tulostavoitteet	8
4 Voimavarojen hallinta	30
5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset	31
6 Liite	32

1 Strategiset linjaukset

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus on vuoden 2026 alussa toimintansa aloittanut monialainen valtion aluehallinnon virasto, jonka toimialue kattaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan. Elinvoimakeskus toteuttaa toiminnassaan sekä valtion yhteisiä hallitusohjelman ja elinvoimakeskusten strategian tavoitteita että ohjaavien hallinnonalojen toimialakohtaisia strategisia tavoitteita.

1.1 Elinvoimakeskusten strategia

Elinvoimakeskuksille on laadittu vuosille 2026 - 2027 yhteinen strategia, joka toimii tulossopimuksen runkona. Strategian painopisteet ja tavoitteet ovat seuraavat.

Kestävä kasvu

1. Kehitämme elinkeinorakennetta monipuolisemmaksi ja kansainvälisemmäksi tukemalla uudistuvaa ja kasvavaa yritystoimintaa
2. Tuemme pk-yritysten TKI-panostusten kasvua osana kestävän kasvun vauhdittamista
3. Vahvistamme ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä
4. Ylläpidämme ja kehitämme liikennejärjestelmää, joka on toimiva, turvallinen ja kestävä

Puhdas siirtymä

1. Kiihdytämme puhdasta siirtymää, mikä tukee talouden rakennemuutosta, kestävää luonnonvarojen käyttöä ja kiertotaloutta
2. Varmistamme osaltamme luonnon monimuotoisuuden vahvistumisen, luontokadon pysäyttämisen ja hiilinegatiivisuuden saavuttamisen

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

1. Vahvistamme yhteiskunnan toimintavarmuutta ja kriisinkestävyttä

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

1. Edistämme laadukasta ja tuottavaa työelämää, joka vastaa työelämän muutoksiin
2. Turvaamme puhtaat vedet, elinvoimaisen luonnon ja kulttuuriympäristöt sekä rakennetun ympäristön osana hyvinvointia ja turvallista arkea

Vaikuttavan, vastuullisen ja poikkihallinnollisen valtion aluehallinnon mahdollistajat.

1.2. Johdon katsaus

1.2.1 Toimintaympäristö ja tulostavoitteiden 2025 toteutuminen

Vuosi 2025 oli aluehallintouudistuksen valmisteluvuosi ja satoi valtavasti resursseja. Samaan aikaan on tehty sopeutustoimia, eli arkea on leimannut niukkuus. Haastavasta yhtälöstä huolimatta keskuksen toiminta on säilynyt hyvällä tasolla ja tulokset ovat pääsääntöisesti myönteisiä.

Kulunut vuosi oli myös alueen taloustilanteen ja elinkeinoelämän näkymien osalta haastava, eikä selvää käännettä parempaan ole tapahtunut. Työvoiman kysyntä on ollut vaisua ja pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut voimakkaasti, mikä on merkittävä huolenaihe. Kokonaistyöttömyys on pysynyt kuitenkin koko maan keskiarvoa matalampana.

Epävarmuudesta huolimatta yritys kentässä näkyy kuitenkin kiinnostusta kasvuun, kansainvälistymiseen ja vihreän siirtymän investointeihin. Rahoituksen riittävyys ja yksityisen pääoman saatavuus nousevat jatkossa yhä kriittisemmiksi tekijöiksi, jotta alueen kehityspotentiaali voidaan ulosmitata mahdollisimman tehokkaasti. Kehittämishankkeiden ja investointien kasvu-uralle kääntymiseen kaivataan myös vahvempia kasvusignaaleja, sekä rohkeita alueellisia ja kansallisia päänavauksia. Eräänä kompastuskivenä on ollut rakennusalan heikko tilanne, joka on heijastunut yritys kentälle laajasti ja aiheuttanut rakennemuutos haasteita erityisesti Alavudella ja Kauhajoella. Toisin sanoen, uudisrakentamisen hidas toipuminen on selkeä huolenaihe koko maakunnassa, koska merkittävä osa alueen teollisuudesta kytkeytyy rakentamiseen.

Etelä-Pohjanmaa on ruoantuotannon ydinaluetta ja elintarviketeollisuuden merkitys alueelle on huomattava. Alueen merkittävimmät yritykset ovat tehneet viime vuosina huomattavia tulevaisuusinvestointeja ja uusista investoinneista on tehty päätöksiä myös kuluneena vuonna. Maataloudessa on edelleen investointihalukkuutta ja vahvaa uskoa tulevaan, vaikka jatkuva toimintaympäristön haasteiden kanssa painiminen on arkipäiväistynyt. Yrittäjätulon kasvuodotuksissa on orastavaa positiivisuutta, mutta näkymät sisältävät edelleen paljon epävarmuustekijöitä. Tiloilla on edelleen maksuvaikeuksia eivätkä konkurssitkaan ole poissuljettuja. Tilanpidon ja erityisesti karjatalouden lopettamisia tulee tasaiseen tahtiin.

Toiminta-alueen tieverkko on varsin laaja ja erityisesti vähäliikenteisten teiden määrä on alueella huomattava. Väylänpidon perusrahoitus on moninaisesti tarpeisiin nähden niukkaa, joten tieverkon korjausvelan kasvun katkaiseminen on erittäin haastavaa. Saavutettavuuteen, tieverkon kuntoon ja liikenneturvallisuuteen liittyvät kysymykset herättävätkin alueella huolta, sillä kulkeminen perustuu paljolti henkilöauton käyttöön. Asutus- ja elinkeinotoiminta on varsin hajasijoittunutta ja korkean profiilin teollisuuskeskittymiä on myös sekä seutukeskuksissa että reuna-alueilla. Useille valta- ja kantatieosuuksille on leimallista, että liikenteessä sekoittuvat alueellinen liikenne, pitkämatkainen raskas liikenne ja maatalouteen liittyvä hidas liikenne. Liikenteen välityskyvyn, liikenneturvallisuuden ja raskaan liikenteen sujuvuuden kannalta keskeisille yhteysväleille tarvittaisiin ohituskaistoja, monikaistaisia tieosuuksia sekä korjauksissa olevien siltarakenteiden uudistamista.

Ympäristön osalta alueelle leimallisia piirteitä ovat esimerkiksi avarat peltoalueet, niitä rikkoivat joet ja jokilaaksot, sekä järvet. Myös energiamurros näkyy maisemassa jo vahvasti. Pintavesien tilassa riittää parannettavaa, Vesien hoidon edistämiseen on panostettu jo pitkään erilaisten ohjelmien ja hankkeiden avulla, jotka ovat saamassa myös jatkoa. Mittavimpana esimerkkinä voidaan mainita valtakunnallinen ACWA LIFE -hankekokonaisuus, joka sisältää erilaisia alueellisia painopisteitä ja huomattavan määrän hankepartnereita eri sektoreilta. Alueen vesien ekologiseen tilaan ja veden laatuun vaikuttavat alueella voimakkaimmin sulfaattimaiden aiheuttamat happamuushaitat, sekä asutuksen, maa- ja metsätalouden ja muiden elinkeinojen aiheuttama kuormitus.

Energiamurros näkyy pohjalaismaakunnissa vahvasti. Uusia tuulivoimapuistoja ja muita energiamurrokseen kytkeytyviä hankkeita on suunnittelupöydillä edelleen kohtuullisen runsaasti. Hankkeiden kustannusarviot ovat huomattavan suuria. Tuulivoiman rinnalle ja sitä täydentämään ovat tulleet teollisen mittakaavan aurinkovoimapuistot, joita on toteutumassa esimerkiksi tuotannosta poistuvilla turvetuotantoalueilla. Myös hybridimuotoiset hankkeet ja tuotantoalueisiin kytkeytyvät akkuvarastohankkeet ovat yleistyneet, joihin pyritään varautumaan myös kaavoituksen edistämisen ja kehittämisen kautta. Kootusti voidaan todeta, että energiamurros etenee vääjäämättä, mutta haasteena on luonnollisesti myös se, miten meneillään olevan murroksen kokonaiskirjo ja alueellinen lisäarvopotentiaali kyetään hyödyntämään kestäväällä tavalla.

Alueen yritteliäisyys, toimeliaisuus ja toiminnan vaikutukset näkyvät ympäristössä monella tavoin ja ne aiheuttavat myös haasteita. Luontokadon hillitseminen on jatkossa merkittävä kehittämisteema, joka edellyttää laajan toimijapohjan yhteistyötä ja sitoutumista. Luonnon monimuotoisuusohjelma (LUMO) toimii alueellisena työkaluna, jota pyritään viemään eteenpäin yhdessä maakuntien liittojen kanssa.

Tulostavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2025 tulostavoitteet ollaan saavuttamassa valtaosin tilanteessa, jossa ELY-keskusten toimintamenoihin kohdistuu valtiontalouden sopeuttamisohjelman mukaisesti merkittäviä

säästöjä vuosina 2025–2028. Tämä on aiheuttanut huolta resurssien riittävyydestä ja henkilöstön jaksamisesta.

Etelä-Pohjanmaan työllisyysalueiden toiminta käynnistyi ja ensimmäiset yhteistyö- ja seurantakeskustelut sujuivat hyvin. Työllisyyden hoidon muutos on kuitenkin iso ja muutos vaatii kypsyisaikaa. Työllisyysalueiden ja elinvoimakeskuksen käytännön yhteistyörakenteiden toiminta vaatii edelleen runsaasti kehittämistä yhteisissä rajapinnoissa. Koska työmarkkinatilanne on haastava ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu huolettaa, on ELY-keskus pyrkinyt kartoittamaan mahdollisuuksia työllisyystoimijoiden välisen yhteistyön tiivistämiseen. Maahanmuuton ja kotoutumisen alueverkoston toimintaa on kehitetty systemaattisesti. Painopisteenä on ollut yhteistyön ja kotoutumisen prosessien kehittäminen yhdessä kuntien maahanmuuttokoordinaattoreiden sekä hyvinvointialueen kanssa. Elinikäisen ohjauksen, jatkuvan oppimisen sekä työelämän kehittämisen osalta asetetut teemataavoitteet on myös saavutettu.

Kansainvälistymispalveluihin liittyvät tavoitteet aktivoitujen ja kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrän osalta saavutettiin. Liidien laatimisessa on ollut haasteita ja niissä on keskitytty tänä vuonna laatuun määrän sijasta. Liidien lukumäärä on siis laskenut jonkin verran aikaisempaan verrattuna. Tähän on vaikuttanut myös muutokset kv-rahoituskentässä, jonka myötä mahdollisuudet liidata esimerkiksi BusinessFinlandin rahoituksiin ovat rajoittuneet. Tästä huolimatta TeamFinland-toimijoiden yhteistyö on ollut tiivistä. Myös Mittelstand-aktivointia on tehty normaalin yrityskontaktoinnin yhteydessä, mutta haasteena on maakunnan mikroyritysvaltaisuus. Kumppanuusyhteistyössä aktivoitujen TKI-hankkeiden ja yritysrahoituksen määrä TKI-hankkeissa on kasvanut. Yritysrahoituksen kokonaiskysynnässä on ollut havaittavissa toimintaympäristön epävarmuudesta johtuvaa varovaisuutta. Uudet avaukset, kuten puolustusteollisuuden syntyneet liiketoimintamahdollisuudet ovat kuitenkin lisänneet yritysten kiinnostusta myös viennin ja kansainvälistymisen systemaattiseen kehittämiseen. Maaseutualueiden yritysten kasvua ja työllistämisen edellytyksiä on vahvistettu rahoittamalla alueellisten maaseudun kehittämissuunnitelmien mukaisia toimenpiteitä.

Maaseutupalvelujen osalta tavoitteet ovat toteutumassa suurelta osin. Joidenkin valvontatehtävien osalta 100 % toteumaan ei kuitenkaan päästä. Kuluneen vuoden osalta voidaan todeta, että sekä nuorten viljelijöiden aloitustukihakemusten että maatalouden investointitukihakemusten osalta kysyntätilanne on varsin myönteinen. Investointiaikeet kohdistuvat tuotantotilarakentamisen, peruskorjausten, lypsykonerobotiikan ohella vahvasti myös salaojituksiin, sekä varastorakentamiseen ja maatalojen energiaratkaisuihin. Kannattavuus, lainarahan ehdot sekä kokonaisrahoituksen saaminen näyttäytyvät kuitenkin kehittämishaasteina.

Liikennetehtävien osalta tavoitteiden saavuttaminen on haasteellista. Tieverkon päällysteiden korjausvelan kasvua pystyttiin lisärahoituksen turvin jonkin verran hillitsemään, mutta elinkaarensa loppupäässä olevan infrastruktuurin kasvu huolestuttaa, vaikka päällysteiden kunnan tavoitteet saavutettiin. Siltojen osalta tavoitteista saavutettiin kaikki muut tavoitteet paitsi painorajoitusten siltojen tavoite. Rajoitimme yhden sillan lisää, koska silta sijaitsi toisen jo painorajoitetun sillan jatkona. Tienkäyttäjien kokemukset tieverkon kunnosta olivat hieman alle tavoitteen. Alueen liikenneturvallisuustavoite saavutetaan. Onnettomuusriskejä vähennettiin nopeusrajoituksilla, liikenneturvallisuusyhteistyöllä ja muilla liikenneturvallisuustoimilla.

Vesivaratehtävissä tavoitteet ovat toteutuneet ja työssä on korostunut varautuminen ja riskien hallinta. Vesirakenteissa on panostettu patoturvallisuuteen, automaatioon ja kyberturvallisuuteen. Valtakunnallisesti keskitetty hydrologinen tiedon tuotanto on edennyt suunnitelmien mukaisesti ja laitekannan modernisointi etenee. Pintavesien ekologinen luokittelu ja pohjavesien tilan arviointi ovat edenneet ja vesienhoidon toimenpiteiden suunnittelu ja merkittävien tulvariskialueiden hallintasuunnitelmien valmistelu seuraavalle viisivuotiskaudelle on käynnistynyt. Vastuullamme olevan valtakunnallisen vesien- ja merenhoidon strategisen ACWA – LIFE from source to sea -hankkeen käynnistyminen varmistui. Käynnissä on myös useita muita ulkopuolisrahoitteisia hankkeita.

Luonnonsuojelussa tavoitteet ovat edistyneet hyvin. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan LUMO-ohjelma on laadittu ja lähetetty lausuntokierrokselle marraskuun alussa. Metso- ja HELMI-ohjelman toteuttaminen on edennyt määrärahojen puitteissa hyvin, kuten myös luontotyyppien ennallistaminen ja luonnonhoito HELMI-ohjelmassa. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventoinnit ovat edenneet hyvin ja ensimmäiset niiden pohjalta tehtävät rajauspäätökset

valmistuvat kuluvan vuoden aikana. Puhtaan siirtymän hankkeiden ohjaus luonnonsuojelun näkökulmasta on haastanut työmäärällään ja esimerkiksi Natura-lausuntoja on annettu runsaasti.

Valvontatehtäviä, YVA-menettelyjä ja vesilain mukaisia ilmoituksia on ollut aikaisempien vuosien tapaan vireillä runsaasti. Hankkeita on leimannut niiden haasteellisuus ja kiireelliset aikataulut. Erityishuomiona on nostettava kaivostoiminnan valvonnan edellyttämät resurssit sekä yleisesti lisääntyneet tutkintapyyntö. Valvontaohjelman mukaisten määräaikatarkastuksen osalta 100 prosentin toteumaa ei saavuteta. Huomioitavaa on, että osa määräaikaistarkastuksista on vielä merkitsemättä YLVA-tietokantaan. Valvottavia ympäristölupakohteita on yhteensä 720 ja vesilain mukaisia aktiivisia hankkeita noin 300. Kuluneena vuonna on annettu 19 YVA-lain mukaista perusteltua päätelmää, 11 YVA-päätöstä, 10 YVA-ohjelmalausuntoa ja 3 SOVA-lausuntoa. YVA- ennakkoneuvotteluja on pidetty 12. Yli puolet hankkeista on tuulivoimaa sekä hybridihankkeita.

Valmistelussa on ollut uusiutuvan energian nopeankehittämisen alueiden nimeämisprosessi ja samalla on päivitetty uusiutuvan energian menettelykäsikirjaa. Ympäristövahinkorahaston toimeenpanossa on edistytty ja mm. kaikkien kuntien valvomien laitosten (lukuun ottamatta jakeluasemia) maksupäätökset on lähetetty. Päätösten oikaisuvaatimuksia on käsitelty runsaasti.

Kuntien kaavoitukseen liittyvä viranomaisyhteistyö on ollut kuluvana vuonna aktiivista. Puhtaaseen siirtymään liittyviä kaavahankkeita on ollut vireillä runsaasti. Ilmastomuutoksen hillinnän kannalta keskeistä maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteensovittamistyötä on tehty maakuntien liittojen kanssa.

Häiriötilannevalmiuksia on parannettu harjoitusten ja koulutusten avulla. ELY-keskus on osallistunut aktiivisesti maakuntien varautumisen yhteistyörakenteisiin ja käynnistynyt alkutuotannon maakunnallisen varautumistyöryhmän toiminnan.

1.2.2 Strategisten tavoitteiden edistäminen alueella

Etelä-Pohjanmaa ELY-keskus on edistänyt aktiivisesti aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten strategia-asiakirjan strategisia painopisteitä: lisäämme elinvoimaa, toteutamme kestäväää ja puhdasta siirtymää, turvaamme varautumista ja kokonaisturvallisuutta sekä turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi voidaan todeta, että varautumiseen ja kokonaisturvallisuuteen liittyvät teemat ovat olleet aiempaa vahvemmin mukana toiminnassa.

Strategiset painopisteet ja niitä edistävät toimenpiteet ovat tukeneet hyvin maakuntien strategioita ja maakuntaohjelmien tavoitteita. Tahtotilat ovat yhteneviä, joten ristiriitoja ei ole ilmennyt. Myös kärkitoimialojen kehitystä ja osaamistarpeiden ennakointia, sekä osaavan työvoiman saatavuuden kehittämistä on tuettu samoin kuin korkeakoulujen, yritysten ja yritysverkostojen sekä julkisen sektorin yhteistyötä on korostettu.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Elinvoimakeskukset toteuttavat osaltaan valtion talousarviossa 2026 asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita:

- Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistään talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia (OKM)
- Koulutustarjonta vastaa uuden työvoiman tarvetta ja toimialan palvelurakenne vastaa väestömuutokseen (OKM)
- Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat (OKM)
- Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä (OKM)
- Liikkuva elämäntapa vahvistuu (OKM)
- Biotalous tuottaa merkittävää arvonlisää ja kannattavaa yritystoimintaa (MMM)
- Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta (MMM)
- Tietovarannoista ja tutkimuksesta vakautta ja vaurautta (MMM)
- Digitalisaatio ja datatalous luovat kestävästä kasvusta sekä vahvistavat luottamusyhteiskuntaa (LVM)
- Tulevaisuuden liikennejärjestelmä on turvallinen, tietopohjainen ja kestävä (LVM)
- Dataan perustuvat liikenteen palvelut ovat tehokkaita ja vastaavat asiakkaiden tarpeisiin (LVM)
- Digitaaliset yhteydet ja liikennejärjestelmä parantavat Suomen kilpailukykyä sekä kansainvälistä saavutettavuutta (LVM)
- Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu (TEM)
- Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee (TEM)
- Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita (TEM)
- Hiilinegatiivinen Suomi on pysäyttänyt luontokadon ja saastumisen (YM)
- Vihreä siirtymä on kasvun perusta (YM)
- Elinympäristöt ja uudet ratkaisut tukevat sujuvaa arkea kaikissa elämäntilanteissa (YM)

Lisäksi seuraavia tavoitteita:

Elinvoimakeskukset toimeenpanevat osaltaan vuosille 2025–2027 hyväksyttyä Team Finland (TF) -strategiaa ja johtavat alueellista TF-työtä.

Elinvoimakeskukset toimeenpanevat osaltaan Suomen kestävästä kasvusta ohjelmaa varmistaen ohjelman toimeenpanon tuloksellisuuden ja lainmukaisuuden RRF-toimeenpanon edellyttämällä tukiviranomaisen vastuilla, joista säädetään laissa EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

3 Tulostavoitteet

Tässä luvussa esitellään elinvoimakeskusten tulostavoitteet. Tulostavoitekokonaisuudet on soveltuvin osin viety elinvoimakeskusten strategian tavoitteiden mukaisten väliotsikoiden alle. Tulostavoitteiden toteutumista seurataan puolivuositain liikennevalomallia hyödyntäen (ks. tarkemmin luku 5).

Kestävä kasvu

A1: Kehitämme elinkeinorakennetta monipuolisemmaksi ja kansainvälisemmäksi tukemalla uudistuvaa ja kasvavaa yritystoimintaa

Pk-yritysten uudistumista ja kasvua tuetaan yhä vaikuttavammalla rahoituksen, asiakas- ja palveluohjauksen sekä työelämän laadun ja tuottavuuden edistämistoimien yhteistyöllä alueellisissa yrityspalveluekosysteemeissä.

Tavoite 2026

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksessa vahvistamme pk-yritysten kasvua ja uudistumista kehittämällä asiakas- ja palveluohjausta, yritysrahoituksen ratkaisuja sekä työelämän laadun ja tuottavuuden edistämistä yhtenäiseksi ja vaikuttavaksi kokonaisuudeksi. Palvelulupaus perustuu siihen, että yrittäjä saa oikea-aikaista tukea yhdeltä luukulta – palvelut, rahoitus ja osaamisen kehittäminen yhdistyvät sujuvaksi asiakaspoluksi.

Kehitämme yhteistyötä alueellisissa yrityspalveluekosysteemeissä hyödyntäen Kasvupalveluhankkeessa valmisteltuja toimintamalleja, palveluprosesseja, käsitteistöä sekä digitaalisia työkaluja (mm. palvelukortit, palveluprosessit, KasvuCRM ja AI-agentti). Näiden avulla varmistamme, että palvelutarpeet tunnistetaan systemaattisesti ja asiakkaat ohjataan oikeille asiantuntijoille, tiimeille ja rahoituskanaville.

Teemme tiivistä yhteistyötä kuntien elinvoimapalveluiden, työllisyysalueiden, alueen kehitysyhtiöiden, korkeakoulujen, innovaatio-osaajien, Team Finland -toimijoiden sekä muiden yrityspalveluverkoston toimijoiden kanssa. Yhteistyötä vahvistetaan yhteisillä asiakasprosesseilla, datan hyödyntämisellä, palveluohjauksen työpöydillä sekä yhteisellä aktivoinnilla erityisesti kasvua ja kansainvälistymistä tavoittelevien yritysten suuntaan.

Vuoden 2026 aikana laadimme alueellisen yrityspalveluekosysteemin kuvauksen, jossa määritellään keskeiset toimijat, palvelut, roolit, vastuut sekä ekosysteemin yhteiset kehittämistavoitteet. Tavoitteena on luoda läpinäkyvä, yhteensovitettu ja vaikuttava kokonaisuus, joka tukee Etelä-Pohjanmaan yritysten uudistumista, kilpailukykyä ja kansainvälistä kasvua.

Tavoite 2027

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksessa vahvistamme pk-yritysten kasvua ja uudistumista kehittämällä asiakas- ja palveluohjausta, yritysrahoituksen ratkaisuja sekä työelämän laadun ja tuottavuuden edistämistä yhtenäiseksi ja vaikuttavaksi kokonaisuudeksi. Palvelulupaus perustuu siihen, että yrittäjä saa oikea-aikaista tukea yhdeltä luukulta – palvelut, rahoitus ja osaamisen kehittäminen yhdistyvät sujuvaksi asiakaspoluksi.

Kehitämme yhteistyötä alueellisissa yrityspalveluekosysteemeissä hyödyntäen Kasvupalveluhankkeessa valmisteltuja toimintamalleja, palveluprosesseja, käsitteistöä sekä digitaalisia työkaluja (mm. palvelukortit, palveluprosessit, KasvuCRM ja AI-agentti). Näiden avulla varmistamme, että palvelutarpeet tunnistetaan systemaattisesti ja asiakkaat ohjataan oikeille asiantuntijoille, tiimeille ja rahoituskanaville.

Teemme tiivistä yhteistyötä kuntien elinvoimapalveluiden, työllisyysalueiden, alueen kehitysyhtiöiden, korkeakoulujen, innovaatio-osaajien, Team Finland -toimijoiden sekä muiden yrityspalveluverkoston toimijoiden kanssa. Yhteistyötä vahvistetaan yhteisillä asiakasprosesseilla, datan hyödyntämisellä, palveluohjauksen työpöydillä sekä yhteisellä aktivoinnilla erityisesti kasvua ja kansainvälistymistä tavoittelevien yritysten suuntaan.

Alueiden elinkeinorakenne on monipuolistunut (maaseudut, saaristot, kaupungit)

Tavoite 2026

Yritystoiminnan tukemisen tavoitteena on vahvistaa maaseudun elinvoimaa ja monipuolistaa alueiden taloutta sekä tukea kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Tuilla edistetään maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parannetaan alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä uusien teknologioiden, digitalisaation ja robotiikan mahdollisuuksia hyödyntäen, mikä lisää tuotannon tehokkuutta ja vahvistaa myös kriisinsietokykyä.

Monimuotoista uusyrittäjyyttä edistetään Leader-ryhmien kautta, mikä monipuolistaa maaseudun palvelutarjontaa ja vahvistaa paikallista arjen turvallisuutta ja yhteisöjen toimintakykyä. Aloittavat, sivutoimiset ja paikallisilla markkinoilla toimivat yritykset ohjataan Leader-ryhmien rahoituksen piiriin.

Elintarvikealan yritysten kasvua, kehittymistä ja kilpailukykyä pyritään parantamaan. Maataloustuotteiden jalostusarvon lisääminen, laadun parantaminen ja tuotevalikoiman monipuolistaminen ovat etusijalla pyrittäessä vastaamaan kotimaisiin ja kansainvälisiin tarpeisiin ja kilpailuun. Tuetaan ja vahvistetaan elintarvikkeiden lyhyiden toimitusketjujen kehittämistä sekä parannetaan lähiruokaa tuottavien yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen edistämisen kautta.

Edistetään ilmasto- ja ympäristökestäviä ratkaisuja uudistaessa yritysten liiketoimintaa. Kiertotaloudessa nähdään myös täysin uusia merkittäviä mahdollisuuksia. Vastuullista ja kestävää yritystoimintaa sekä vähähiilisiä energiaratkaisuja pyritään myös edistämään.

Yritystuilla edistetään energiapuun jalostukseen erikoistuneiden yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta. Hankkeilla parannetaan energiahakkeen saatavuutta ja toimitusvarmuutta, mikä tukee erityisesti maaseudun energiayrittäjien toimintaa sekä paikallisen ja alueellisen energiantuotannon omavaraisuutta ja alueellista lämpölaitostoimintaa.

Elinvoimakeskusten eri osastojen ja yksiköiden yhteistyö varmistaa, että maaseudun yritystukia hyödynnetään tehokkaasti osana laajempaa elinkeinopolitiikkaa. Yhteistyöllä voidaan yhdistää esimerkiksi rahoituksen, neuvonnan, TKI-toiminnan ja työelämän kehittämisen osaamista yritysten tarpeisiin. Lisäksi elinvoimakeskusten välinen yhteistyö, eri rahoitusinstrumenttien kesken sekä tiivis kumppanuus muiden alueellisten yrityspalvelutoimijoiden kanssa vahvistavat tukitoimien vaikuttavuutta ja näkyvyyttä. Näin yhä useampi maaseudun yritys tavoitetaan ja saa tukea kasvuun, uudistumiseen ja huoltovarmuutta vahvistavaan liiketoimintaan.

Maatalouden investointitukien avulla edistetään uusiutuvan energian käyttöä, eläinten hyvinvointia ja ympäristöystävällistä rakentamista. Maatalouden kilpailukykyä ja kannattavuutta edistävillä investoinneilla tullaan tukemaan erityisesti lihasiipikarjatalouden, lypsykarjatalouden ja lihakarjatalouden investointeja.

Eri osastojen ja yksiköiden välisellä yhteistyöllä vahvistetaan luonnonhoidon, ennallistamisen ja vieraslajien torjunnan tarjoamien yritysmahdollisuuksien kehittämistä.

Tavoite 2027

Yritystoiminnan tukemisen tavoitteena on vahvistaa maaseudun elinvoimaa ja monipuolistaa alueiden taloutta sekä tukea kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Tuilla edistetään maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parannetaan alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä uusien teknologioiden, digitalisaation ja robotiikan mahdollisuuksia hyödyntäen, mikä lisää tuotannon tehokkuutta ja vahvistaa myös kriisinsietokykyä.

Monimuotoista uusyrittäjyyttä edistetään Leader-ryhmien kautta, mikä monipuolistaa maaseudun palvelutarjontaa ja vahvistaa paikallista arjen turvallisuutta ja yhteisöjen toimintakykyä. Aloittavat, sivutoimiset ja paikallisilla markkinoilla toimivat yritykset ohjataan Leader-ryhmien rahoituksen piiriin.

Elintarvikealan yritysten kasvua, kehittymistä ja kilpailukykyä pyritään parantamaan. Maataloustuotteiden jalostusarvon lisääminen, laadun parantaminen ja tuotevalikoiman monipuolistaminen ovat etusijalla pyrittäessä vastaamaan kotimaisiin ja kansainvälisiin tarpeisiin ja kilpailuun. Tuetaan ja vahvistetaan elintarvikkeiden lyhyiden toimitusketjujen kehittämistä sekä parannetaan lähiruokaa tuottavien

yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta kysynnän ja tarjonnan kohtaamisen edistämisen kautta.

Edistetään ilmasto- ja ympäristökestäviä ratkaisuja uudistaessa yritysten liiketoimintaa. Kiertotaloudessa nähdään myös täysin uusia merkittäviä mahdollisuuksia. Vastuullista ja kestävää yritystoimintaa sekä vähähiilisiä energiaratkaisuja pyritään myös edistämään.

Yritystuilla edistetään energiapuun jalostukseen erikoistuneiden yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta. Hankkeilla parannetaan energiahakkeen saatavuutta ja toimitusvarmuutta, mikä tukee erityisesti maaseudun energiayrittäjien toimintaa sekä paikallisen ja alueellisen energiantuotannon omavaraisuutta ja alueellista lämpölaitostoimintaa.

Elinvoimakeskuksen eri osastojen ja yksiköiden yhteistyö varmistaa, että maaseudun yritystykä hyödynnetään tehokkaasti osana laajempaa elinkeinopolitiikkaa. Yhteistyöllä voidaan yhdistää esimerkiksi rahoituksen, neuvonnan, TKI-toiminnan ja työelämän kehittämisen osaamista yritysten tarpeisiin. Lisäksi elinvoimakeskusten välinen yhteistyö, eri rahoitusinstrumenttien kesken sekä tiivis kumppanuus muiden alueellisten yrityspalvelutoimijoiden kanssa vahvistavat tukitoimien vaikuttavuutta ja näkyvyyttä. Näin yhä useampi maaseudun yritys tavoitetaan ja saa tukea kasvuun, uudistumiseen ja huoltovarmuutta vahvistavaan liiketoimintaan.

Maatalouden investointitukien avulla edistetään uusiutuvan energian käyttöä, eläinten hyvinvointia ja ympäristöystävällistä rakentamista. Maatalouden kilpailukykyä ja kannattavuutta edistävillä investoinneilla tullaan tukemaan erityisesti lihasiipikarjatalouden, lypsykarjatalouden ja lihakarjatalouden investointeja.

Eri osastojen ja yksiköiden välisellä yhteistyöllä vahvistetaan luonnonhoidon, ennallistamisen ja vieraslajien torjunnan tarjoamien yritysmahdollisuuksien kehittämistä.

Elinvoimakeskusten yritysrahoitusta (yrityksen kehittämisavustus ja maaseudun yritysrahoitus) saaneiden yritysten liikevaihto kasvaa

Mittayksikkö liikevaihtokerroin (suhdeluku)	Tav 2026 ≥ 8 (≥ 7)	Tav 2027 ≥ 9 (≥ 8)	Tav 2028	Tav 2029
---	--------------------------	--------------------------	----------	----------

Investointien edistämisen yhteistyö ja tilannekuva alueellisista investoinneista on vahvistunut

Tavoite 2026

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus kehittää alueellista investointien edistämisen toimintamallia vahvistamalla tilannekuvatyötä, yrityksille suunnattua investointineuvontaa sekä alueellista yhteistyötä. Tavoitteena on luoda ajantasainen, systemaattinen ja ennakoiva kokonaiskuva Etelä-Pohjanmaan investointitarpeista, -hankkeista ja -mahdollisuuksista, jotta päätöksenteko, rahoitusohjaus ja palveluohjaus voidaan toteuttaa vaikuttavasti ja ennakoitietoon perustuen.

Tilannekuvatyötä kehitetään hyödyntämällä Kasvupalveluhankkeessa kehitettäviä työkaluja ja malleja, kuten yhteisiä käsitteitä, palvelukortteja, asiakas- ja investointiprosesseja, alueellista tiedonkeruuta sekä KasvuCRM:n ja AI-agentin tarjoamia analytiikka- ja tiedonvälitysominaisuuksia. Tilannekuva sisältää kokonaisnäkömän mm. investointien toimialoista, hankkeiden etenemisestä, yritysten rahoitus- ja osaamistarpeista sekä vihreän siirtymän, digitalisaation ja kansainvälistymisen tuomista investointimahdollisuuksista.

Investointien edistämisen alueellisia toiminta- ja yhteistyömalleja vahvistetaan toimimalla tiiviissä yhteistyössä kuntien elinvoimapalveluiden, kehitysyhtiöiden, korkeakoulujen, Team Finland -toimijoiden, maakunnan liiton sekä muiden alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Yhteistyötä kehitetään kohti yhteistä investointipolkua ja jaettua roolijakoa, jossa elinvoimakeskus vastaa valtakunnallisista linjauksista ja rahoitusohjauksesta, ja alueelliset kumppanit verkostomaisesta yritys- ja hankekohtaisesta aktivoinnista.

Sisällöllisesti painotamme investointien edistämisessä:

- strategisia kasvu- ja uudistumisinvestointeja, jotka vahvistavat alueen kilpailukykyä
- kansainvälisten investointien houkuttelua yhdessä Team Finland -verkoston kanssa
- vihreää siirtymää ja teollisuuden uudistumista tukevia investointeja
- digitalisaatio- ja automaatiokyvykkyyksien kehittämistä

- alkutuotannon ja elintarvikeketjun lisäarvoon, teknologia- ja teollisuusverkostoihin sekä turvallisuus- ja -huoltovarmuuskriittisiin toimialoihin liittyviä investointeja
- yritysten investointikyvykkyyden parantamista rahoitusohjauksen, osaamisen ja palveluohjauksen kautta.

Näitä painotuksia ja yhteisiä toimintamalleja hyödyntäen elinvoimakeskus luo entistä koordinoitumman, ennakoivamman ja vaikuttavamman investointien edistämisen kokonaisuuden alueelle.

Maatalouden investointitukia myönnetään koko maakunnan alueelle painottuen elinvoimaisille maatalousalueille Seinäjoen seudulle, Kauhavalle, Kurikkaan sekä Kauhajoelle. Maaseudun yritystukien osalta tukien kysyntä on kohdentunut samoille alueille. Vireä maatalouden elinkeinotoiminta luo vireyttä myös maaseudun yritystoiminnalle ja päin vastoin.

Tavoite 2027

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus kehittää alueellista investointien edistämisen toimintamallia vahvistamalla tilannekuvatyötä, yrityksille suunnattua investointineuvontaa sekä alueellista yhteistyötä. Tavoitteena on luoda ajantasainen, systemaattinen ja ennakoiva kokonaiskuva Etelä-Pohjanmaan investointitarpeista, -hankkeista ja -mahdollisuuksista, jotta päätöksenteko, rahoitusohjaus ja palveluohjaus voidaan toteuttaa vaikuttavasti ja ennakoititietoon perustuen.

Tilannekuvatyötä kehitetään hyödyntämällä Kasvupalveluhankkeessa kehitettäviä työkaluja ja malleja, kuten yhteisiä käsitteitä, palvelukortteja, asiakas- ja investointiprosesseja, alueellista tiedonkeruuta sekä KasvuCRM:n ja AI-agentin tarjoamia analytiikka- ja tiedonvälitysominaisuuksia. Tilannekuva sisältää kokonaisnäkymän mm. investointien toimialoista, hankkeiden etenemisestä, yritysten rahoitus- ja osaamistarpeista sekä vihreän siirtymän, digitalisaation ja kansainvälistymisen tuomista investointimahdollisuuksista.

Investointien edistämisen alueellisia toiminta- ja yhteistyömalleja vahvistetaan toimimalla tiiviissä yhteistyössä kuntien elinvoimapalveluiden, kehitysyhtiöiden, korkeakoulujen, Team Finland -toimijoiden, maakunnan liiton sekä muiden alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Yhteistyötä kehitetään kohti yhteistä investointipolkua ja jaettua roolijakoa, jossa elinvoimakeskus vastaa valtakunnallisista linjauksista ja rahoitusohjauksesta, ja alueelliset kumppanit verkostomaisesta yritys- ja hankekohtaisesta aktivoinnista.

Sisällöllisesti painotamme investointien edistämisessä:

- strategisia kasvu- ja uudistumisinvestointeja, jotka vahvistavat alueen kilpailukykyä
- kansainvälisten investointien houkuttelua yhdessä Team Finland -verkoston kanssa
- vihreää siirtymää ja teollisuuden uudistumista tukevia investointeja
- digitalisaatio- ja automaatiokyvykkyyksien kehittämistä
- alkutuotannon ja elintarvikeketjun lisäarvoon, teknologia- ja teollisuusverkostoihin sekä turvallisuus- ja huoltovarmuuskriittisiin toimialoihin liittyviä investointeja
- yritysten investointikyvykkyyden parantamista rahoitusohjauksen, osaamisen ja palveluohjauksen kautta.

Näitä painotuksia ja yhteisiä toimintamalleja hyödyntäen elinvoimakeskus luo entistä koordinoitumman, ennakoivamman ja vaikuttavamman investointien edistämisen kokonaisuuden alueelle.

Maatalouden investointitukia myönnetään koko maakunnan alueelle painottuen elinvoimaisille maatalousalueille Seinäjoen seudulle, Kauhavalle, Kurikkaan sekä Kauhajoelle. Maaseudun yritystukien osalta tukien kysyntä on kohdentunut samoille alueille. Vireä maatalouden elinkeinotoiminta luo vireyttä myös maaseudun yritystoiminnalle ja päin vastoin.

Rakennemuutostilanteiden aktiivinen ja kokonaisvaltainen hallinta valtion edustajana alueilla, tilannekuvan ylläpito, ennakointi alueen keskeisistä toimialoista, niiden kehitysnäkymistä ja työvoimatarpeista

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus ylläpitää tilannekuvaa työmarkkinoista ja yritysten toimintaympäristöstä yhteistyössä maakuntaliittojen, työllisyysalueiden, kauppakamarien, yrittäjäjärjestöjen ja kuntien elinvoimapalvelujen kanssa. Tilannekuvaa seuraamalla havaitaan myös ne muutokset, jotka voivat johtaa positiivisiin tai negatiivisiin rakennemuutoksiin. Tilannekuvan ylläpidossa keskeinen tietotuote on Alueelliset kehitysnäkymät -raportti. Tilannekuvaa täydentäviä tietotuotteita ovat mm. työllisyyskatsaus, työvoimabarometri ja kertaluonteiset yrityskyselyt.

Elinvoimakeskus aktivoituu yhteistyömallin toimeenpanossa, kun alueella havaitaan äkillinen rakennemuutos. Prosessi käynnistyy käsillä olevan rakennemuutostilanteen arvioinnilla. Tilanearvion pohjalta kootaan tilanteen edellyttämistä avainkumppaneista, ko. rakennemuutoksen kannalta keskeisistä yrityksistä ja muista mahdollisista toimijoista koordinaatioryhmä. Kuhunkin rakennemuutostilanteeseen soveltuvimmat käytännön toimet määritetään yhteistyössä tapauskohtaisesti. Koordinaatioryhmän kokoonpanon lisäksi, sen jäsenten roolit ja vastuut rakentuvat tapauskohtaisesti kunkin rakennemuutostilanteen vaatimusten mukaisiksi. Muutosprosessien hoitamisessa hyödynnetään olemassa olevia rahoitusinstrumentteja (esim. CAP, EAKR, ESR+), mutta suunnitteluvaiheessa kartoitetaan mahdollisuudet myös muiden rahoituslähteiden osalta.

Elinvoimakeskus jatkaa yhteistyötä Alavuden ja Kauhajoen PÄRM-projektien kanssa ja seuraa niiden toimeenpanon edistymistä.

Tavoite 2027

Varmistetaan, että elinvoimakeskuksen proaktiivinen koordinaatirooli rakennemuutosten hoitamisessa tunnistetaan toimijakentällä laajasti. Kehitetään toiminnassa olevia yhteistyökäytänteitä ja tiivistetään yritysälähtöistä ennakkointityötä yrityspalvelutoimijoiden kanssa. Huomioidaan rakennemuutostematiikka uuden ohjelmakauden valmistelussa ja siihen vaikuttamisessa.

Jatketaan meneillään olevien rakennemuutosprosessien seurantaa, sekä meneillään oleviin kehittämistoimenpiteisiin liittyvää yhteistyötä.

Kansainvälistä osaamista hyödyntämällä edistetään yritysten kasvua ja kansainvälistymistä

Tavoite 2026

Olemme aktiivisesti mukana jalkauttamassa Work In Finland –palveluita osana Work in Finland –verkostoa. KEHA:n Work in Finland –tiimi on kaavailut jalkautuvansa ympäri Suomea vuoden 2026 aikana, ja olemme osoittaneet kiinnostusta ottaa heidät vastaan myös Etelä-Pohjanmaalle, ja tällä tavoin kehittää ja tiivistää yhteistyötä heidän kanssaan ja edesauttaa palvelun tunnettavuutta alueellamme. Olemme myös aktiivisesti mukana sekä valtakunnallisessa että alueellisessa Talent Boost –verkostossa.

Kansainvälistä rekrytointia pyritään edistämään myös siinä, miten työluPALINJAUSPROSESSIA viedään alueellamme eteenpäin. Linjaukset tehdään yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja heitä kuunnellen ja alueen työllisyystilannetta, yritysten tarpeita ja kohtaantoa tarkkaillen. Teemme aktiivisesti yhteistyötä alueen työllisyysalueiden, ammattikorkeakoulun ja 2. asteen oppilaitosten kanssa kansainvälisten opiskelijoiden työharjoittelupaikkojen ja työpaikkojen löytämiseksi. Yhteistyö alueen maahanmuuttokoordinaattorien kanssa mahdollistaa myös sen, että meillä on ajantasainen tieto siitä, millaiset todelliset mahdollisuudet eri kunnilla on vastaanottaa ulkomailta työvoimaa mahdollisesti perheineen, ja mitä haasteita ja tarpeita kunnilla on näihin prosesseihin liittyen.

- Elinvoimakeskuksen yrityspalveluissa ja -kontaktoinneissa huomioidaan kansainvälisen osaamisen merkitys yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä edistetään yritysten kyvykkyyttä vastaanottaa ja hyödyntää toiminnassaan kv. taustaisia osajia ja työvoimaa. Työssä hyödynnetään Kasvupalvelut-hankkeessa kehitettäviä palveluita ja toimintamalleja.

- Elinvoimakeskuksen alueellisen koordinaation myötä työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin palveluohjaus ja -polutus eri toimijoiden välillä on tehostunut.

- Tietopohja kansainvälisestä rekrytoinnista kasvaa ja sen hyödyt tulevat ilmeisemmäksi alueen elinkeinoelämälle.

- Alueen pitovoimaa on edistetty toimijoita yhteen saattamalla ja hyviä käytänteitä jakamalla.

- Lisäksi elinvoimakeskus tekee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton alueellista ennakkointia osaksi valtakunnallista tilannekuvaa.

Tavoite 2027

Olemme aktiivisesti mukana jalkauttamassa Work In Finland –palveluita osana Work in Finland –verkostoa. KEHA:n Work in Finland –tiimi on kaavailut jalkautuvansa ympäri Suomea vuoden 2026 aikana, ja olemme osoittaneet kiinnostusta ottaa heidät vastaan myös Etelä-Pohjanmaalle, ja tällä tavoin kehittää ja tiivistää yhteistyötä heidän kanssaan ja edesauttaa palvelun tunnettavuutta alueellamme. Olemme myös aktiivisesti mukana sekä valtakunnallisessa että alueellisessa Talent Boost –verkostossa.

Kansainvälistä rekrytointia pyritään edistämään myös siinä, miten työulapalinjausprosessia viedään alueellamme eteenpäin. Linjaukset tehdään yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja heitä kuunnellen ja alueen työllisyystilannetta, yritysten tarpeita ja kohtaantoa tarkkaillen. Teemme aktiivisesti yhteistyötä alueen työllisyysalueiden, ammattikorkeakoulun ja 2. asteen oppilaitosten kanssa kansainvälisten opiskelijoiden työharjoittelupaikkojen ja työpaikkojen löytämiseksi. Yhteistyö alueen maahanmuuttokoordinaattorien kanssa mahdollistaa myös sen, että meillä on ajantasainen tieto siitä, millaiset todelliset mahdollisuudet eri kunnilla on vastaanottaa ulkomailta työvoimaa mahdollisesti perheineen, ja mitä haasteita ja tarpeita kunnilla on näihin prosesseihin liittyen.

- Elinvoimakeskuksen yrityspalveluissa ja -kontaktoinneissa huomioidaan kansainvälisen osaamisen merkitys yrityksen kasvussa ja kansainvälistymisessä sekä edistetään yritysten kyvykkyyttä vastaanottaa ja hyödyntää toiminnassaan kv. taustaisia osajia ja työvoimaa. Työssä hyödynnetään Kasvupalvelut-hankkeessa kehitettäviä palveluita ja toimintamalleja.
- Elinvoimakeskuksen alueellisen koordinaation myötä työnantajien kansainvälisen rekrytoinnin palveluohjaus ja -polutus eri toimijoiden välillä on tehostunut.
- Tietopohja kansainvälisestä rekrytoinnista kasvaa ja sen hyödyt tulevat ilmeisemmäksi alueen elinkeinoelämälle.
- Alueen pitovoimaa on edistetty toimijoita yhteen saattamalla ja hyviä käytänteitä jakamalla.

- Lisäksi elinvoimakeskus tekee työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton alueellista ennakkointia osaksi valtakunnallista tilannekuvaa.

Väestön koulutus- ja osaamistaso edistää alueen kestävästä kasvusta ja työllisyyttä

Tavoite 2026

Alueellista ennakkointia tekevien toimijoiden verkostoyhteistyötä pyritään tiivistämään erityisesti lyhyen ja keskipitkän aikavälin työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden tunnistamiseksi sekä elinkeinoelämän ja jatkuvan oppisen tarpeita palvelevan koulutustarjonnan varmistamiseksi. Relevanttia ennakkointitietoa jaetaan aktiivisesti yhteistyökumppaneille. Kokonaiskuva uuden elinvoimakeskusalueen työvoima- ja osaamistarpeista ylläpidetään elinvoimakeskuksen koordinoimana.

Elinvoimakeskus laatii alueelleen elinikäisen ohjauksen, jatkuvan oppimisen sekä työelämän kehittämisen strategian, joka pohjautuu valtakunnallisiin strategioihin esim. elinikäisen ohjauksen ja korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia. Jatkamme aktiivista yhteistyötä jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen teemoista alueen oppilaitosten ja korkeakoulusektorin sekä eri rahoituslähteistä rahoitettavien hankkeiden kanssa. Työllisyysalueiden kanssa syvennämme yhteistyötä YSE-prosessia kehittämällä sekä valtakunnalliseen YSE-prosessin TEM-KEHA-EVK kehittämisverkostoon osallistumalla.

Tietotuotteissa tulisi hyödyntää monipuolisesti jo olemassa olevia mahdollisuuksia sekä edistää alueellisten ja valtakunnallisten tietotuotteiden käytettävyyttä laajemmin. Tämä edellyttää käyttöoikeuksien laajentamismahdollisuuksia yli organisaatorajojen.

EVK käy yhdessä alueen työllisyysalueiden ja toimijoiden kanssa systemaattisesti ja säännöllisesti läpi ennakkoinnin ja tietotuotteiden kehittämistarpeet. Tavoitteena on varmistaa, että käytettävä tieto vastaa muuttuvan toimintaympäristön tarpeita ja tukee elinkeinoelämän, koulutuksen ja työvoiman kehittämistä.

Elinvoimakeskus toteuttaa ennakkoinnin ja tietotuotteiden kehittämistarpeiden arvioinnin systemaattisena, toistuvana ja osallistavana prosessina, joka nivoutuu alueellisen ennakkoinnin vuosikelloon. Arviointi tehdään tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten, korkeakoulujen, maakunnan liiton, työllisyysalueiden, elinkeinoelämän edustajien sekä valtakunnallisten ennakkointitoimijoiden kanssa. Alueellisen ennakkotiedon keräämistä ja analysointia tullaan tiivistämään tilannekuvan muodostamiselle. EVK varmistaa, että alueelliset kehittämistarpeet kytetään valtakunnallisiin prosesseihin..

EVK järjestää alueellisten toimijoiden kanssa analyysityöpajoja, joissa:

- käydään läpi kartoituksen tulokset, tunnistetaan keskeiset lyhyen ja keskipitkän aikavälin tietotarpeet sekä arvioidaan nykyisten tietotuotteiden toimivuutta
- kehittämiskohteet priorisoidaan yhteisesti. Työpajojen tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys siitä, mitä tietoa tarvitaan, mihin sitä käytetään ja miten puutteet tulisi ratkaista.

Työpajatyöskentelyn tavoitteena on edistää työllisyysalueiden päätöksiä ja

Tavoite 2027	toimenpiteitä tulosten parantamiseksi. Ennakoiva työllisyyspalvelu työllisyysalueilla tarkoittaa palvelumallia, jossa, työmarkkinoiden muutoksia ja osaamistarpeita arvioidaan etukäteen. Alueellista ennakointia tekevien toimijoiden verkostoyhteistyötä pyritään tiivistämään erityisesti lyhyen ja keskipitkän aikavälin työvoima-, koulutus- ja osaamistarpeiden tunnistamiseksi sekä elinkeinoelämän ja jatkuvan oppisen tarpeita palvelevan koulutustarjonnan varmistamiseksi. Relevanttia ennakointitietoa jaetaan aktiivisesti yhteistyökumppaneille. Kokonaiskuvaa uuden elinvoimakeskusalueen työvoima- ja osaamistarpeista ylläpidetään elinvoimakeskukseen koordinoimana. Elinvoimakeskus laatii alueelleen elinikäisen ohjauksen, jatkuvan oppimisen sekä työelämän kehittämisen strategian, joka pohjautuu valtakunnallisiin strategioihin esim. elinikäisen ohjauksen ja korkeakoulujen jatkuvan oppimisen strategia. Jatkamme aktiivista yhteistyötä jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen teemoista alueen oppilaitosten ja korkeakoulusektorin sekä eri rahoituslähteistä rahoitettavien hankkeiden kanssa. Työllisyysalueiden kanssa syvennämme yhteistyötä YSE-prosessia kehittämällä sekä valtakunnalliseen YSE-prosessin TEM-KEHA-EVK kehittämisverkostoon osallistumalla. Tietotuotteissa tulisi hyödyntää monipuolisesti jo olemassa olevia mahdollisuuksia sekä edistää alueellisten ja valtakunnallisten tietotuotteiden käytettävyyttä laajemmin. Tämä edellyttää käyttöoikeuksien laajentamismahdollisuuksia yli organisaatorajojen. EVK käy yhdessä alueen työllisyysalueiden ja toimijoiden kanssa systemaattisesti ja säännöllisesti läpi ennakkoinnin ja tietotuotteiden kehittämistarpeet. Tavoitteena on varmistaa, että käytettävä tieto vastaa muuttuvan toimintaympäristön tarpeita ja tukee elinkeinoelämän, koulutuksen ja työvoiman kehittämistä. Elinvoimakeskus toteuttaa ennakkoinnin ja tietotuotteiden kehittämistarpeiden arvioinnin systemaattisena, toistuvana ja osallistavana prosessina, joka nivoutuu alueellisen ennakkoinnin vuosikelloon. Arviointi tehdään tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten, korkeakoulujen, maakunnan liiton, työllisyysalueiden, elinkeinoelämän edustajien sekä valtakunnallisten ennakointitoimijoiden kanssa. Alueellisen ennakkotiedon keräämistä ja analysointia tullaan tiivistämään tilannekuvan muodostamiselle. EVK varmistaa, että alueelliset kehittämistarpeet kytketään valtakunnallisiin prosesseihin.. EVK järjestää alueellisten toimijoiden kanssa analyysityöpajoja, joissa: -käydään läpi kartoituksen tulokset, tunnistetaan keskeiset lyhyen ja keskipitkän aikavälin tietotarpeet sekä arvioidaan nykyisten tietotuotteiden toimivuutta - kehittämiskohteet priorisoidaan yhteisesti. Työpajojen tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys siitä, mitä tietoa tarvitaan, mihin sitä käytetään ja miten puutteet tulisi ratkaista. Työpajatyöskentelyn tavoitteena on edistää työllisyysalueiden päätöksiä ja toimenpiteitä tulosten parantamiseksi. Ennakoiva työllisyyspalvelu työllisyysalueilla tarkoittaa palvelumallia, jossa, työmarkkinoiden muutoksia ja osaamistarpeita arvioidaan etukäteen.
--------------	--

Kasvuyrittäjyysohjelman, luovan talouden kasvustrategian ja kulttuuripoliittisen selonteon edistäminen

Tavoite 2026	Kasvustrategia sisältää julkisen sektorin toimenpiteitä kasvukykyisten luovan talouden yritysten kasvun ja kansainvälistymisen mahdollistamiseksi. Samalla huomioidaan potentiaalisesti kasvukyvykkäät yritykset. Toimenpiteet ovat kansallisia ja edistävät luovan talouden yrityksiä toimialasta riippumatta. Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus edistää kasvuyrittäjyyttä ja yritysten siirtymistä suurempiin kokoluokkiin tukemalla kasvuhakuisia pk- ja keskisuuria yrityksiä tavoitteellisesti ja Mittelstand-ohjelman linjausten mukaisesti. Tavoitteena on vahvistaa yrittäjävetoisten kasvuyritysten määrää ja tukea yritysten kasvuvaihtumista, kansainvälistymistä sekä strategista uudistumista hyödyntäen Kasvupalveluhankkeessa kehitettyjä työkaluja ja prosesseja. Luovan talouden kasvustrategian ja Kulttuuripoliittisen selonteon mukaisesti vahvistamme luovien alojen, kulttuurialan, kulttuurimatkailun ja kulttuurihyvinvoinnin kehittymistä osana alueen elinvoimaa. Tuemme toimialan yrityksiä ja toimijoita uusien liiketoimintamallien ja palveluiden kehittämisessä, innovaatioissa ja kansainvälistymisessä sekä edistämme toimialan verkostoitumista ja yhteistyötä korkeakoulujen, kulttuuriorganisaatioiden, kehitysyhtiöiden ja muiden
--------------	--

ekosysteemit toimijoiden kanssa.

Kulttuurialan vahvistamiseksi tuemme sen rakenteita, osaamista ja yhteistyötä sekä tunnistamme luovien alojen vipuvaikutukset yritystoimintaan, matkailuun, aluetalouteen ja vetovoimaan. Lisäksi edistämme taiteen ja kulttuurin osallistavaa käyttöä kotoutumisen ja yhteisöllisyyden vahvistajana. Kulttuuri- ja luovan alan toimintaa edistetään käytettävissä olevalla hankerahoituksella.

Elinvoimakeskus seuraa alueellisesti yritysten siirtymistä suurempiin kokoluokkiin sekä luovan talouden kehitystä. Arvioimme vuosittain tavoitteiden toteutumista mm. kasvuyrittäjyyden, innovaatioaktiivisuuden, uusien liiketoimintamallien syntyminen, kulttuurialan yhteistyörakenteiden vahvistumisen ja asiantuntijoidemme osaamisen kehittymisen näkökulmasta.

Tavoite 2027

Kasvustrategia sisältää julkisen sektorin toimenpiteitä kasvukykyisten luovan talouden yritysten kasvun ja kansainvälistymisen mahdollistamiseksi. Samalla huomioidaan potentiaalisesti kasvukyvykkäät yritykset. Toimenpiteet ovat kansallisia ja edistävät luovan talouden yrityksiä toimialasta riippumatta.

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus edistää kasvuyrittäjyyttä ja yritysten siirtymistä suurempiin kokoluokkiin tukemalla kasvuhakuisia pk- ja keskisuuria yrityksiä tavoitteellisesti ja Mittelstand-ohjelman linjausten mukaisesti. Tavoitteena on vahvistaa yrittäjävetoisten kasvuyritysten määrää ja tukea yritysten kasvuvalmiuksia, kansainvälistymistä sekä strategista uudistumista hyödyntäen Kasvupalveluhankkeessa kehitettyjä työkaluja ja prosesseja.

Luovan talouden kasvustrategian ja Kulttuuripoliittisen selonteon mukaisesti vahvistamme luovien alojen, kulttuurialan, kulttuurimatkailun ja kulttuurihyvinvoinnin kehittymistä osana alueen elinvoimaa. Tuemme toimialan yrityksiä ja toimijoita uusien liiketoimintamallien ja palveluiden kehittämisessä, innovaatioissa ja kansainvälistymisessä sekä edistämme toimialan verkostoitumista ja yhteistyötä korkeakoulujen, kulttuuriorganisaatioiden, kehitysyhtiöiden ja muiden ekosysteemit toimijoiden kanssa.

Kulttuurialan vahvistamiseksi tuemme sen rakenteita, osaamista ja yhteistyötä sekä tunnistamme luovien alojen vipuvaikutukset yritystoimintaan, matkailuun, aluetalouteen ja vetovoimaan. Lisäksi edistämme taiteen ja kulttuurin osallistavaa käyttöä kotoutumisen ja yhteisöllisyyden vahvistajana. Kulttuuri- ja luovan alan toimintaa edistetään käytettävissä olevalla hankerahoituksella.

Elinvoimakeskus seuraa alueellisesti yritysten siirtymistä suurempiin kokoluokkiin sekä luovan talouden kehitystä. Arvioimme vuosittain tavoitteiden toteutumista mm. kasvuyrittäjyyden, innovaatioaktiivisuuden, uusien liiketoimintamallien syntyminen, kulttuurialan yhteistyörakenteiden vahvistumisen ja asiantuntijoidemme osaamisen kehittymisen näkökulmasta.

**TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuvin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa:
Elinvoimakeskusten liidit muille TF-toimijoille**

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 10 (≥ 8)	Tav 2027 ≥ 10 (≥ 8)	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	---------------------------	---------------------------	----------	----------

**TF-kansainvälistymispalveluihin (ml. kansainväliset rekrytointipalvelut) aktivoitujen ja osuvin kansainvälistymispalveluihin ohjattujen yritysten määrä kasvaa:
KasvuCRM:ään kirjatut kv-neuvonnat**

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 40 (≥ 35)	Tav 2027 ≥ 40 (≥ 35)	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	----------------------------	----------------------------	----------	----------

A2: Tuemme pk-yritysten TKI-panostusten kasvua osana kestävä kasvun vauhdittamista

TKI-toiminta parantaa elinkeinotoiminnan tuottavuutta, kestävä kasvua ja kansainvälisyyttä

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus vahvistaa pk-yritysten TKI-toimintaa, sillä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta parantaa yritysten tuottavuutta, kestäväää kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymisvalmiuksia. TKI-toimintaan liittyvää yhteistyötä yritysten, korkeakoulujen, ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja muiden innovaatiotoimijoiden välillä syvennetään systemaattisesti kehittämällä yhteisiä palveluprosesseja, roolitusta ja verkostomaisia toimintamalleja. Elinvoimakeskus osallistuu vuosina 2026–2027 työ- ja elinkeinoministeriön ja Seinäjoen kaupungin välisen ekosysteemisopimuksen toteutukseen tukemalla erityisesti sopimuksen painopisteisiin kytkeytyvää pk-yritysten TKI-aktivointia, yrityslähtöisiä kehittämishankkeita sekä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä.

Vuosi 2026 – TKI-palveluohjaus osaksi AI-agentin 0-tason palvelua
Vuonna 2026 kehitämme Elinvoimakeskusten Kasvupalveluiden AI-agenttia tukemaan yritysasiakkaiden 0-tason palvelua siten, että TKI-palveluohjaus, rahoitusmahdollisuuksien kartoitus ja alueelliset TKI-toimijat ovat jatkossa yhden luukun kautta löydettävissä. Tavoitteena on, että kaikki yrityksille relevantit TKI-toimijat ja palvelut ovat näkyvillä ja ohjautuvat sujuvasti oikealle asiantuntijalle tai palveluntarjoajalle.

TKI-toimintaan aktivointi on keskeinen osa yritysneuvontaa. Aktivointia tehdään asiakasyrityksiin ja potentiaaliin kasvuyrityksiin mm. henkilökohtaisin keskusteluin, sosiaalisen median nostoilla, asiantuntijablogeilla, uutiskirjeillä sekä näkyvyyttä lisäämällä yritysverkoston yhteisissä tapahtumissa. Järjestämme vuosittain yhden laajemman TKI-teemaisen tapahtuman, jonka kohderyhmänä ovat alueen yritykset.

Tavoite 2027

Vuosi 2027 – AI-agentin laajentuminen TKI-hankkeiden palveluohjaukseen

Vuonna 2027 AI-agentti laajentuu tarjoamaan tietoa myös TKI-hankkeisiin, -ohjelmiin ja -palveluihin liittyvään palveluohjaukseen. Tämä vahvistaa edelleen yhteistä tiedonvälitystä, roolitehokkuutta ja yhteistyötä laajan TKI-verkoston välillä, parantaa TKI-palveluiden löydettävyyttä ja mahdollistaa yrityksille aiempaa sujuvamat palvelupolut.

Jatkamme vuosittaisten TKI-teemaisten päätapahtumien toteuttamista sekä jatkuvaa aktivointia yritysrajoitusten henkilökohtaisin kontaktein, digitaalisin sisällöin ja verkostoyhteistyöhön integroituneena toimintana.

T&K-toimiin aktivoitujen ja ohjattujen yritysten määrä on kasvanut

Mittayksikkö
kpl

Tav 2026
≥ 40
(≥ 30)

Tav 2027
≥ 50
(≥ 40)

Tav 2028

Tav 2029

A3: Vahvistamme ruokajärjestelmän kokonaiskestävyyttä, kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä

Elinvoimainen maaseutu vahvistaa kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta sekä kokonaiskestävyyttä (kaikki elinvoimakeskukset)

Tavoite 2026

Etelä-Pohjanmaan kaltaiselle maatalous/ maaseutuvaltaiselle alueelle on tärkeää vahvistaa ruuantuotannon edellytyksiä. Tuemme maatilojen uudistumista, tuotannon tehokkuutta sekä tilojen sukupolvenvaihdoksia. Tilojen kilpailukyky rakentuu osaamisen, teknologian ja kestävien ratkaisujen varaan. Säilytämme asemamme maatalouden investointimäärien kärkeä kolmikossa. Rahoitamme hankkeita, millä alueen ruokaprovinssia ja koko ruokaketjua vahvistetaan. Maatalousyrittäjien osaamista vahvistetaan tulevaisuuden ennakkoinnissa, kustannusten hallinnassa ja varautumisessa.

Maaseudun yritystoiminnan tukemisella vahvistamme maaseudun elinvoimaa ja monipuolistamme alueiden taloutta sekä tuemme kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Tuilla edistetään maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parannetaan alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä uusien teknologioiden, digitalisaation ja robotiikan mahdollisuuksia hyödyntäen, mikä lisää tuotannon tehokkuutta ja vahvistaa myös kriisinsietokykyä. Monimuotoista uusyritystä edistetään Leader-ryhmien kautta, mikä monipuolistaa maaseudun palvelutarjontaa ja vahvistaa paikallista arjen turvallisuutta ja yhteisöjen toimintakykyä. Aloittavat, sivutoimiset ja paikallisilla markkinoilla toimivat yritykset ohjataan Leader-ryhmien rahoituksen piiriin.

Maaseutukyliä elinvoimaisuutta parannamme tukemalla kylien yhteisöllisiä investointeja: harrastustiloja ja -kenttiä, vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia sekä kokoontumispaikkojen kunnostamista. Leader -ryhmät edistävät asukkaiden ja muita toimijoiden pyrkimyksiä kansainvälisyyteen.

Erityisesti nuorten hyvinvointiin ja tulevaisuuteen maaseudulla tullaan vaikuttamaan innostavan tekemisen, harrastusten, luovan toiminnan ja yhteistyön rakentamisella sekä yrittäjyyksien kasvattamisella uusien tai uudistettujen toimintatapojen luomiseksi koko maakunnan alueella. Yhteisötalouden roolia ja merkitys maaseudun palvelutuotannossa tuodaan vahvemmin mukaan uudistamaan ja tuottamaan palveluja.

Jatketaan laajakaistainvestointien tukemista (ELY-keskus, kiinteään valokuituun perustuvien kyläverkkojen rakentaminen). Etelä-Pohjanmaan maakunnan tilanne kiinteiden verkkoyhteyksien osalta on parantunut huomattavasti viime vuosina; on kuitenkin edelleen yksittäisiä kuntien kyliä tai kylien osia, joissa laajakaistayhteyttä ei ole. Kehitetään eri toimilla myös samalla digitaalisuuteen ja verkkoihin liittyviä palveluja alueilla (Leader -ryhmät).

Alueellisen alkutuotannon varautumistyön osalta jatketaan tiivistä yhteistyötä kuntien maatalouden yhteistoiminta-alueiden kanssa huolehtien VAP varausten ajantasaisuudesta ja VAP varattujen henkilöiden koulutuksesta sekä kriisiajan organisoitumisesta. Alueella perustetun laajapohjaisen alkutuotannon varautumisryhmän kanssa vahvistamme alueen kokonaiskestävyyttä ja häiriönsietokykyä. YTA päälliköiden kanssa kokoonnutaan kerran kuukaudessa ja alkutuotannon varautumisryhmän osalta vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Tavoite 2027

Etelä-Pohjanmaan kaltaiselle maatalous/ maaseutuvaltaiselle alueelle on tärkeää vahvistaa ruuantuotannon edellytyksiä. Tuemme maatilojen uudistumista, tuotannon tehokkuutta sekä tilojen sukupolvenvaihdoksia. Tilojen kilpailukyky rakentuu osaamisen, teknologian ja kestävien ratkaisujen varaan. Säilytämme asemamme maatalouden investointimäärien kärkikolmikossa. Rahoitamme hankkeita, millä alueen ruokaprovinssia ja koko ruokaketjua vahvistetaan. Maatalousyrittäjien osaamista vahvistetaan tulevaisuuden ennakkoinnissa, kustannusten hallinnassa ja varautumisessa.

Maaseudun yritystoiminnan tukemisella vahvistamme maaseudun elinvoimaa ja monipuolistamme alueiden taloutta sekä tuemme kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Tuilla edistetään maakunnan vahvojen toimialojen uudistumista ja parannetaan alihankintaverkostoissa toimivien yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä. Lisäksi pyritään tukemaan yritysten kasvua, uudistumista ja kehittymistä uusien teknologioiden, digitalisaation ja robotiikan mahdollisuuksia hyödyntäen, mikä lisää tuotannon tehokkuutta ja vahvistaa myös kriisinsietokykyä. Monimuotoista uusyrittäjyyttä edistetään Leader-ryhmien kautta, mikä monipuolistaa maaseudun palvelutarjontaa ja vahvistaa paikallista arjen turvallisuutta ja yhteisöjen toimintakykyä. Aloittavat, sivutoimiset ja paikallisilla markkinoilla toimivat yritykset ohjataan Leader-ryhmien rahoituksen piiriin.

Maaseutukyliä elinvoimaisuutta parannamme tukemalla kylien yhteisöllisiä investointeja: harrastustiloja ja -kenttiä, vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia sekä kokoontumispaikkojen kunnostamista. Leader -ryhmät edistävät asukkaiden ja muita toimijoiden pyrkimyksiä kansainvälisyyteen.

Erityisesti nuorten hyvinvointiin ja tulevaisuuteen maaseudulla tullaan vaikuttamaan innostavan tekemisen, harrastusten, luovan toiminnan ja yhteistyön rakentamisella sekä yrittäjyyksien kasvattamisella uusien tai uudistettujen toimintatapojen luomiseksi koko maakunnan alueella. Yhteisötalouden roolia ja merkitys maaseudun palvelutuotannossa tuodaan vahvemmin mukaan uudistamaan ja tuottamaan palveluja.

Jatketaan laajakaistainvestointien tukemista (ELY-keskus, kiinteään valokuituun perustuvien kyläverkkojen rakentaminen). Etelä-Pohjanmaan maakunnan tilanne kiinteiden verkkoyhteyksien osalta on parantunut huomattavasti viime vuosina; on kuitenkin edelleen yksittäisiä kuntien kyliä tai kylien osia, joissa laajakaistayhteyttä ei ole. Kehitetään eri toimilla myös samalla digitaalisuuteen ja verkkoihin liittyviä palveluja alueilla (Leader -ryhmät).

Alueellisen alkutuotannon varautumistyön osalta jatketaan tiivistä yhteistyötä kuntien maatalouden yhteistoiminta-alueiden kanssa huolehtien VAP varausten

ajantasaisuudesta ja VAP varattujen henkilöiden koulutuksesta sekä kriisiajan organisoitumisesta. Alueella perustetun laajapohjaisen alkutuotannon varautumisryhmän kanssa vahvistamme alueen kokonaiskestävyyttä ja häiriönsietokykyä. YTA päälliköiden kanssa kokoonnutaan kerran kuukaudessa ja alkutuotannon varautumisryhmän osalta vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Viljelijätukien onnistunut toimeenpano mahdollistaa tukien maksamisen oikein ja ajallaan; kasvit ja eläimet ovat terveitä ja hyvinvoivia sekä tuotantopanokset korkealaatuisia (Kaikki elinvoimakeskukset)

Maa- ja elintarviketalouden valvontasuunnitelmat toteutetaan täysimääräisesti

Mittayksikkö	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
%	≥ 100	≥ 100	≥ 100	≥ 100

A4: Ylläpidämme ja kehitämme liikennejärjestelmää, joka on toimiva, turvallinen ja kestävä

Maantieverkkoa on kehitetty ja ylläpidetty tietopohjaisesti Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti (Liikenne 12 -suunnitelma)

Tavoite 2026	Päivitetyn Liikenne 12 -suunnitelman linjaukset on integroitu osaksi toimintaa
Tavoite 2027	Sanallinen tavoite - täydentyy v. 2026 aikana

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden talvihoitoon

Mittayksikkö	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Asteikko 1-5	≥ 3,0	≥ 2,9		

Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden kuntoon

Mittayksikkö	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Asteikko 1-5	≥ 3,0	≥ 2,9		

Puhdas siirtymä

B1: Kiihdytämme puhdasta siirtymää, mikä tukee talouden rakennemuutosta, kestävää luonnonvarojen käyttöä ja kiertotaloutta

Puhtaan siirtymän investointien edistäminen

Kestävää kasvua tukevien puhtaan siirtymän (ml. kiertotalous) investointien määrä kasvaa

Tavoite 2026	Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus edistää puhtaan siirtymän investointeja tukemalla yritysten vihreää siirtymää, kiertotaloutta ja kestävää resurssienkäyttöä rahoituksen, neuvonnan ja palveluohjauksen keinoin. Tavoitteena on, että kestävä kasvua tukevien puhtaan siirtymän investointien – mukaan lukien kiertotalous-, vähäpäästöisyys- ja energiatehokkuusratkaisut – määrä kasvaa alueella.
--------------	---

Asetamme vuosittaiset tavoitetasot siten, että ne tukevat EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman linjausta, jonka mukaan vähintään 35 % EAKR-rahoituksesta kohdentuu ilmastotoimenpiteisiin. Tämä huomioidaan rahoitusohjauksessa, yritysaktiivoinnissa ja alueellisessa tilannekuvassa.

Yritysten aktivointia puhtaan siirtymän investointeihin vahvistetaan suuntaamalla neuvontaa yrityksille, joilla on kasvu- tai uudistumispotentialiaa vihreän siirtymän teemoissa. Aktivointia tehdään henkilökohtaisin yrityskäynnein, tilaisuuksin, digitaalisen viestinnän keinoin, some-nostoin ja julkaisuilla, jotka lisäävät tietoisuutta rahoitusmahdollisuuksista, pilotoinneista, TKI-yhteistyöstä ja investointituen ehdoista. Puhtaan siirtymän näkökulma tuodaan esiin myös muissa yrityspalveluverkoston tapahtumissa ja kehittämisprosesseissa.

Yhteistyötä vahvistetaan kuntien, kehitysyritysten, korkeakoulujen, Team Finland -

toimijoiden sekä energia- ja kiertotalousalan asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Yhteisen tilannekuvan avulla kohdennamme yritysneuvontaa ja rahoitusta niihin investointeihin, jotka tukevat alueen vihreää siirtymää, teollisuuden uudistumista ja kestävän kilpailukyvyn rakentumista.

Maatalouden investointitukien avulla voidaan edistää mm. uusiutuvan energian käyttöä, eläinten hyvinvointia ja ympäristöystävällistä rakentamista. Samalla ne tukevat energiaomavaraisuuden vahvistamista ja hiilijalanjäljen hallintaa.

Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelmasta myönnetään tukea tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeisiin, joilla edistetään ravinteiden kierrätystä maatalouden hyväksi. Hankkeiden avulla tuetaan biomassojen prosessointia, kierrätyslannoitevalmisteiden tuotantoa ja tuotekehitystä, ravinteiden kierrätyksen logistiikkaa ja palveluratkaisuja sekä biomassoista peräisin olevien tuotteiden jalostusasteen nostamista. Tuotannollisen toiminnan käynnistämiseen liittyvien rakennus- ja laiteinvestointien tukemiseen on tarjolla investointitukea. Arviomme on, että hakemusten teemat tulevat siirtymään alkuvaiheen kokeiluista yhä enemmän logistiikan ja uusien palveluratkaisujen kehittämiseen. Ohjelma on valtakunnallinen.

Kasvualusta ja kuiviketuotannon huoltovarmuutta varmistavien hankkeiden kehittämisohjelmasta rahoitetaan toimia, millä kotimaisten kuivikkeiden ja kasvualustojen saatavuutta turvataan. LUKE on laatimassa ohjelmalle tiekarttaa, mikä valmistuu alkuvuonna 2026. Toimeenpano käynnistyy kokonaisuudessaan, TKI ja investointihankkeet, vuonna 2026. Ohjelma on valtakunnallinen.

Tavoite 2027

Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus edistää puhtaan siirtymän investointeja tukemalla yritysten vihreää siirtymää, kiertotaloutta ja kestävää resurssienkäyttöä rahoituksen, neuvonnan ja palveluohjauksen keinoin. Tavoitteena on, että kestävää kasvua tukevien puhtaan siirtymän investointien – mukaan lukien kiertotalous-, vähäpäästöisyys- ja energiatehokkuusratkaisut – määrä kasvaa alueella.

Asetamme vuosittaiset tavoitetasot siten, että ne tukevat EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman linjausta, jonka mukaan vähintään 35 % EAKR-rahoituksesta kohdentuu ilmastotoimenpiteisiin. Tämä huomioidaan rahoitusohjauksessa, yritysaktivoinnissa ja alueellisessa tilannekuvassa.

Yritysten aktivointia puhtaan siirtymän investointeihin vahvistetaan suuntaamalla neuvontaa yrityksille, joilla on kasvu- tai uudistumispotentiaalia vihreän siirtymän teemoissa. Aktivointia tehdään henkilökohtaisin yrityskäynnein, tilaisuuksin, digitaalisen viestinnän keinoin, some-nostoin ja julkaisuilla, jotka lisäävät tietoisuutta rahoitusmahdollisuuksista, pilotoinneista, TKI-yhteistyöstä ja investointituen ehdoista. Puhtaan siirtymän näkökulma tuodaan esiin myös muissa yrityspalveluverkoston tapahtumissa ja kehittämisprosesseissa.

Yhteistyötä vahvistetaan kuntien, kehitysyritysten, korkeakoulujen, Team Finland -toimijoiden sekä energia- ja kiertotalousalan asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Yhteisen tilannekuvan avulla kohdennamme yritysneuvontaa ja rahoitusta niihin investointeihin, jotka tukevat alueen vihreää siirtymää, teollisuuden uudistumista ja kestävän kilpailukyvyn rakentumista.

Maatalouden investointitukien avulla voidaan edistää mm. uusiutuvan energian käyttöä, eläinten hyvinvointia ja ympäristöystävällistä rakentamista. Samalla ne tukevat energiaomavaraisuuden vahvistamista ja hiilijalanjäljen hallintaa.

Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelmasta myönnetään tukea tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeisiin, joilla edistetään ravinteiden kierrätystä maatalouden hyväksi. Hankkeiden avulla tuetaan biomassojen prosessointia, kierrätyslannoitevalmisteiden tuotantoa ja tuotekehitystä, ravinteiden kierrätyksen logistiikkaa ja palveluratkaisuja sekä biomassoista peräisin olevien tuotteiden jalostusasteen nostamista. Tuotannollisen toiminnan käynnistämiseen liittyvien rakennus- ja laiteinvestointien tukemiseen on tarjolla investointitukea. Arviomme on, että hakemusten teemat tulevat siirtymään alkuvaiheen kokeiluista yhä enemmän logistiikan ja uusien palveluratkaisujen kehittämiseen. Ohjelma on valtakunnallinen.

Kasvualusta ja kuiviketuotannon huoltovarmuutta varmistavien hankkeiden kehittämisohjelmasta rahoitetaan toimia, millä kotimaisten kuivikkeiden ja kasvualustojen saatavuutta turvataan. LUKE on laatimassa ohjelmalle tiekarttaa, mikä valmistuu alkuvuonna 2026. Toimeenpano käynnistyy kokonaisuudessaan, TKI ja investointihankkeet, vuonna 2026. Ohjelma on valtakunnallinen.

CAP-suunnitelman onnistunut toimeenpano edistää ilmasto- ja ympäristöinvestointeja alueella (kaikki elinvoimakeskukset)

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus on saavuttanut elinvoimakeskusille jyvitetyn CAP-suunnitelman määrälliset tavoitteet varainhoitovuonna 2026 seuraavissa mittareissa: -Yritystuet (ympäristö ja ilmasto) -Hanketuet (ympäristö ja ilmasto) Rakennetukien osalta ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen on mahdollista. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin valtakunnallista maatalouden kannattavuuskehitystä ja investointien kokonaisrahoituksen turvaamista. Hanketukien osalta ilmasto- ja ympäristöhankkeiden tavoite on saavutettavissa, kehittämishalukkuus on aktiivista. Yritystukien osalta ympäristö- ja ilmastoihteisten hankkeiden osuus on ollut toistaiseksi pieni, mutta niiden odotetaan lisääntyvän rahoituskauden loppupuoliskolla, kun vihreän siirtymän investointeihin liittyvät toimet konkretisoituvat. -Rakennetuet (ympäristö ja ilmasto)
Tavoite 2027	Arvioidaan vuoden 2027 kuluessa.

Edistetään kiertotalousliiketoimintaa ja kestävää luonnonvarojen käyttöä vähentämällä uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta, parantamalla materiaalien kiertotalousastetta sekä vaalimalla uusiutuvia luonnonvaroja.

Kiertotalouden green dealiin sitoutuneiden toimijoiden määrä alueella.

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 1 (≥ 1)	Tav 2027 ≥ 2 (≥ 1)	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	--------------------------	--------------------------	----------	----------

Rahoituksen hakemisen edistäminen kiertotalousratkaisuihin

Mittayksikkö kpl	Tav 2026 ≥ 6 (≥ 4)	Tav 2027 ≥ 8 (≥ 6)	Tav 2028	Tav 2029
---------------------	--------------------------	--------------------------	----------	----------

Kiertotalous on sisällytetty osaksi infrahankkeiden suunnittelua ja toteutusta

Tavoite 2026	Kiertotaloussuunnitelmat on sisällytetty osaksi infrahankkeiden suunnittelua
Tavoite 2027	Kiertotalouskoordinaatio on sisällytetty osaksi infrahankkeiden toteutusta

B2: Varmistamme osaltamme luonnon monimuotoisuuden vahvistumisen, luontokadon pysäyttämisen ja hiilinegatiivisuuden saavuttamisen

Edistetään Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumis suunnitelman (KISS2030), Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman (MISU) sekä Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) tavoitteiden toteutumista alueella

Tavoite 2026	Edistetään ilmastomuutoksen hillintää JTF-hankkeita toteuttamalla. Nimetään edustaja kaikki elinvoimakeskukset kattavaan ilmastoverkostoon. Edistetään KISS2030, MISU ja KAISUn toteuttamista erilaisissa alueellisissa ilmastotyöryhmissä. Ennakointi- ja varautumistyössä tunnistetaan muuttuvan ilmaston vaikutuksia toimintaympäristöön ja eri toimialoille.
Tavoite 2027	Edistetään ilmastomuutoksen hillintää JTF-hankkeita toteuttamalla. Edistetään KISS2030, MISU ja KAISUn toteuttamista erilaisissa alueellisissa ilmastotyöryhmissä. Ennakointi- ja varautumistyössä tunnistetaan muuttuvan ilmaston vaikutuksia toimintaympäristöön ja eri toimialoille.

Helmi-elinympäristöohjelman edistyminen (% hallituskauden kokonaistavoitteesta)

Tavoite 2026

HELMI-ohjelman toimeenpanoa jatketaan. Elinympäristökohtaiset tavoitteet ovat:

Soiden ennallistaminen (2026 0 ha ja 2027 50 ha), lintuvesikohteet, jatkuva hoito 3 kpl 2026 ja 3 kpl 2027, perinnebiotoopit, kunnostuskohteet (4 kpl 2026 ja 4 kpl) 2027, metsät, ennallistaminen ja hoito (1 kpl /2026 ja 2kpl)/2027), purojen kunnostus (5 km/2026 ja 3 km/2027), lähteiden ennallistaminen (1-3 kpl / 2026 ja 2027), fladat ja kluuvien kunnostus (6 kpl 2026 ja 2027 6 kpl), rantaelinympäristöt (3 kpl 2026 ja 3 kpl 2027), uuselinympäristöt (1 kpl).

Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueella ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia kohdennetaan LUMO-keskittymiin. HELMI-ohjelmaan liittyvää yhteistyötä ja tiedottamista tuetaan myös erilaisten yhteistyöryhmien kautta.

Soiden ennallistamisessa vuonna 2026 painopiste on vuonna 2026 suunnittelussa. Suunnittelua kohdennetaan sekä perinteisille yksityismaiden suojelualueiden ennallistamiskohteisiin että vedenpalautuksiin yhteistyössä yksityismaiden puolella. Ennallistamisen toteutus edellyttää routaa eli siirtynee vuoteen 2027. Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus vastaa edelleen, joskin aiempaa pienimuotoisemmin vesien palautuksen suojelusoille valtakunnallisesta koordinoinnista.

Metsäisten elinympäristöjen kunnostuksia suunnataan luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointien yhteydessä tunnistetuille kohteille sekä puunmyyntitulojen salliessa Luodon saaristoon.

Rantaluontotyyppien hoitosuunnitelmien laadintaa, maanomistajien aktivointia, kävijöiden ohjausta ja hoitotoimien toimeenpanoa jatketaan Pietarsaaren ja Uudenkaarlepyyn kohteilla. Kohteiden priorisoinnista ja työn aikataulutuksesta on tarpeen sopia yhdessä Lupa- ja valvontaviraston kanssa, koska kohteille valmistellaan rajauspäätöksiä.

Purokunnostuksia toteutetaan vuonna 2026 Kyrönjoen ja Lapväärtinjoen valuma-alueilla. Suunnittelukohteita on vireillä erityisesti Ähtävänjoen ja Kyrönjoen alueella. Lähteitä on inventoitu eniten Kauhajoen ja Alajärven alueilla, joista löytyy myös eniten potentiaalisia kunnostuskohteita.

Rannikon pienvesiteeman valtakunnallinen koordinaatio jatkuu niin edelleen. Fladoja ja kluuvijärviä kunnostetaan vuosittain kuusi kohdetta. Vuonna 2026 kunnostussuunnitelmista laaditaan 2-3 omana työnä. Hidden –niminen Interreg-hanke toteuttaa osaltaan rannikon pienvesien ennallistamista.

Lintuvesiteemassa on suunnitteilla uusi kunnostusruoppaus, jonka lupahakemus on vireillä lupaviranomaisessa AVI/LVV 2025-2026. Kohteella on toteutettu pienpetopyyntiä 4 vuotta. Lisäksi koordinoidaan Ylimysjärven kunnostushanke talvikaudella 2026-2027, mihin lupahakemus vireillä lupaviranomaisessa AVI/LVV 2025-2026. Hankkeen toteutukseen rahoitus haetaan JTF-rahastosta.

Perinnebiotooppiteemassa vuoden 2026 painopiste on Natura alueilla sijaitsevien suurien ja tärkeiden laidunkokonaisuuksien kunnostus (1(-2) kpl, yht 30(50) ha), sekä kiireellisesti suojeltavien lajien niittokohdekokonaisuuksien kunnostus ja hoito (vähintään 5 kpl, noin 4 ha). Lisäksi panostetaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden perinnebiotooppiverkostojen täydentämiseen kunnostamalla uusia kohteita (2 kpl, yht 6 ha). Hoitoa jatketaan jatkuvan hoidon niittokohteilla (5 kpl, 6 ha). Tavoitteen on myös saada niittohoidon piriin harvinaisia kuivia niittyalueita (2 kpl, 5 ha). Avokkailla rantaniittykohteilla, joilla hyvästä laidunhoidosta huolimatta järviruovikko esiintyy vielä runsaasti, jatketaan vuosittaista täydentävää ruovikon koneellista torjuntaa (4-5) kpl, 126,5 (117) ha, osittain yhteistyössä lintuvesiteeman kanssa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin huomattavaa korotusta ennakoituun ostopalvelurahaan.

Tavoite 2027

HELMI-ohjelman toimeenpanoa jatketaan. Elinympäristökohtaiset tavoitteet ovat:

Soiden ennallistaminen (2026 0 ha ja 2027 50 ha), lintuvesikohteet, jatkuva hoito 3 kpl 2026 ja 3 kpl 2027, perinnebiotoopit, kunnostuskohteet (4 kpl 2026 ja 4 kpl) 2027, metsät, ennallistaminen ja hoito (1 kpl /2026 ja 2kpl)/2027), purojen kunnostus (5

km/2026 ja 3 km/2027), lähteiden ennallistaminen (1-3 kpl / 2026 ja 2027), fladat ja kluuvien kunnostus (6 kpl 2026 ja 2027 6 kpl), rantaelinympäristöt (3 kpl 2026 ja 3 kpl 2027), uuselynympäristöt (1 kpl).

Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueella ennallistamis- ja luonnonhoitotoimia kohdennetaan LUMO-keskittymiin. HELMI-ohjelmaan liittyvää yhteistyötä ja tiedottamista tuetaan myös erilaisten yhteistyöryhmien kautta.

Soiden ennallistamisessa vuonna 2026 painopiste on vuonna 2026 suunnittelussa. Suunnittelua kohdennetaan sekä perinteisille yksityismaiden suojelualueiden ennallistamiskohteisiin että vedenpalautuksiin yhteistyössä yksityismaiden puolella. Ennallistamisen toteutus edellyttää routaa eli siirtynee vuoteen 2027. Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus vastaa edelleen, joskin aiempaa pienimuotoisemmin vesien palautuksen suojelusoille valtakunnallisesta koordinoinnista.

Metsäisten elinympäristöjen kunnostuksia suunnataan luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointien yhteydessä tunnistetuille kohteille sekä puunmyyntitulojen salliessa Luodon saaristoon.

Rantaluontotyyppien hoitosuunnitelmien laadintaa, maanomistajien aktivointia, kävijöiden ohjausta ja hoitotoimien toimeenpanoa jatketaan Pietarsaaren ja Uudenkaarlepyyn kohteilla. Kohteiden priorisoinnista ja työn aikataulutuksesta on tarpeen sopia yhdessä Lupa- ja valvontaviraston kanssa, koska kohteille valmistellaan rajauspäättöksiä.

Purokunnostuksia toteutetaan vuonna 2026 Kyrönjoen ja Lapväärtinjoen valuma-alueilla. Suunnittelukohteita on vireillä erityisesti Ähtävänjoen ja Kyrönjoen alueella. Lähteitä on inventoitu eniten Kauhajoen ja Alajärven alueilla, joista löytyy myös eniten potentiaalisia kunnostuskohteita.

Rannikon pienvesiteeman valtakunnallinen koordinaatio jatkuu niin edelleen. Fladoja ja kluuvijärviä kunnostetaan vuosittain kuusi kohdetta. Vuonna 2026 kunnostussuunnitelmista laaditaan 2-3 omana työnä. Hidden –niminen Interreg-hanke toteuttaa osaltaan rannikon pienvesien ennallistamista.

Lintuvesiteemassa on suunnitteilla uusi kunnostusruoppaus, jonka lupahakemus on vireillä lupaviranomaisessa AVI/LVV 2025-2026. Kohteella on toteutettu pienpetopyyntiä 4 vuotta. Lisäksi koordinoidaan Ylimysjärven kunnostushanke talvikaudella 2026-2027, mihin lupahakemus vireillä lupaviranomaisessa AVI/LVV 2025-2026. Hankkeen toteutukseen rahoitus haetaan JTF-rahastosta.

Perinnebiotooppiteemassa vuoden 2026 painopiste on Natura alueilla sijaitsevien suurien ja tärkeiden laidunkokonaisuuksien kunnostus (1(-2) kpl, yht 30(50) ha), sekä kiireellisesti suojeltavien lajien niittokohdekokonaisuuksien kunnostus ja hoito (vähintään 5 kpl, noin 4 ha). Lisäksi panostetaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden perinnebiotooppiverkostojen täydentämiseen kunnostamalla uusia kohteita (2 kpl, yht 6 ha). Hoitoa jatketaan jatkuvan hoidon niittokohteilla (5 kpl, 6 ha). Tavoitteen on myös saada niittohoidon piriin harvinaisia kuivia niittyalueita (2 kpl, 5 ha). Avokkailla rantaniittykohteilla, joilla hyvästä laidunhoidosta huolimatta järviruovikko esiintyy vielä runsaasti, jatketaan vuosittaista täydentävää ruovikon koneellista torjuntaa (4-5) kpl, 126,5 (117) ha, osittain yhteistyössä lintuvesiteeman kanssa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin huomattavaa korotusta ennakoituun ostopalvelurahaan.

Alueidenkäytön ja liikenteen yhteensovittaminen tukee kestäväää kasvua ja liikkumista sekä vähentää päästöjä

Osallistuminen ja vaikuttavuus kunta- ja kaupunkiseutuyhteistyössä

Tavoite 2026	EVK:n yhteisen toimintamallin muodostaminen alueidenkäytön, liikenteen ja elinkeinoelämän osalta alueella esim. kuntien kanssa käytävät elinvoimakeskustelut. Yhteistyön jatkuvuuden varmistaminen LVV:n kanssa.
Tavoite 2027	Vaikuttavuuden kuvaaminen yhteistyön osalta, sanallinen + mittarit esim. päästövähennykset

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

C1: Vahvistamme yhteiskunnan toimintavarmuutta ja kriisinkestävyyttä

Viraston toiminnan jatkuvuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Valmiussuunnitelma ja sisäinen valmiusharjoittelu

Tavoite 2026	Valmiussuunnitelman laatiminen vuonna 2026 ja henkilöstön varaaminen (VAP)
Tavoite 2027	Viraston sisäinen valmiusharjoittelu vuosittain

Huoltovarmuuden ja yhteiskunnan häiriötilanteisiin varautumisen edistäminen alueella

Rakentaa ja ylläpitää toimivat yhteistyömenettelyt alueen viranomaisten, julkishallinnon toimijoiden, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa varautumisen sekä tilannetietoisuuden kehittämiseksi sekä järjestää tarkoituksenmukaista koulutusta ja

Tavoite 2026	Uusien virastojen käynnistymisen myötä varmistetaan valtakunnallisissa verkostoissa hyvän yhteistoiminnan jatkuvuus ohjaavien tahojen kanssa. Varautumisen yhteistoimintasopimukset eri viranomaiskumppaneiden kanssa on päivitetty ja yhteistyömenettelyjen toimivuus on varmistettu muuttuneissa alueellisen varautumisen rakenteissa. Yhteistoiminnassa hyödynnetään Lupa- ja valvontaviraston koordinoimia alueellisia valmiustoimikuntia, maakunnallisia varautumisen yhteistyörakenteita sekä elinkeinoelämän alueellisia varautumistoimikuntia (ELVAR). Toimialakohtaista varautumiskoulutusta järjestetään alkutuottajille ja niiden sidosryhmille yhdessä MPK:n kanssa. Maanteiden hoitourakoille järjestetään varautumiskoulutusta yhdessä Väyläviraston kanssa. Varmistetaan, että maanteiden hoitourakoiden valmiussuunnitelmat ovat ajan tasalla.
Tavoite 2027	Yhteistyömenettelyjen toimivuus on testattu yhteisissä alueellisissa valmiusharjoituksissa. Alueellisten valmiusharjoitusten yhteydessä harjoitellaan myös viraston sisäisiä menettelyjä ja toimintamalleja. Harjoitusten opit hyödynnetään viraston oman ja alueellisen yhteistoiminnan kehittämisessä. Jatketaan toimialakohtaista varautumiskoulutusta luonnollisena jatkumona vuoden 2026 koulutukselle. Tavoite tarkentuu vuonna 2026.

Osallistuu alueen turvallisuutta ja varautumista edistäviin verkostoihin, esimerkiksi alueellisiin valmiustoimikuntiin ja maakunnallisiin verkostoihin, sekä osallistuu alueensa valmiusharjoituksiin

Tavoite 2026	Elinvoimakeskusten edustajat osallistuvat Lupa- ja valvontaviraston vetämien alueellisten valmiustoimikuntien, maakunnallisten varautumisen yhteistyörakenteiden ja väestönsuojelun yhteistyöryhmien toimintaan. Osallistutaan Lupa- ja valvontaviraston sekä Puolustusvoimien joukko-osaston järjestämiin valmiusharjoituksiin. Hyödynnetään huoltovarmuusorganisaation poolien ja toimikuntien järjestämiä harjoitus- ja koulutustilaisuuksia. Harjoitusten opit hyödynnetään yhteistoiminnan kehittämisessä.
Tavoite 2027	Tavoite tarkentuu vuonna 2026 saatujen kokemusten perusteella.

Edistää kansallisen ja monikansallisen rahoitustuen käyttöä ja tunnistaa rahoituskohteita alueen varautumisjärjestelyjen ja kriisinsietokyvyn kehittämiseksi

Tavoite 2026	Elinvoimakeskukset edistävät erilaisin käytössään olevin rahoitusmekanismein yhteiskunnan varautumista poikkeusoloihin ja tukevat huoltovarmuutta sekä häiriönsietokykyä. Toteutetaan EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelmamuutosta, jonka tarkoituksena on kohdentaa rahoitusta uudelleen puolustusta tukevan teollisuuskapasiteetin kasvattamiseen ja sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseen kaksikäyttöisyys huomioiden. Tuotetaan alueellista tietoa päätöksenteon tueksi em. teemoihin liittyen.
Tavoite 2027	Tavoite tarkentuu vuonna 2026 saatujen kokemusten perusteella.

Hyvinvointi ja yhdenvertaisuus

D1: Edistämme laadukasta ja tuottavaa työelämää, joka vastaa työelämän muutoksiin

Kotoutuminen ja työllistyminen tapahtuvat nopeasti ja maahanmuuttajien omaa vastuuta lisäävästi

Tavoite 2026

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan alue- ja paikallistasolla, että maahanmuuttajien työllistymistä tehostetaan, työllisyys nousee valtaväestön tasolle ja maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan vahvistetaan.

Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu.

Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaäitien työllisyys ja kielitaito paranevat.

Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi. Kotoutumisen seurannan kehittämisen viitekehyksenä ovat hallitusohjelman tavoitteet: työllistyminen, kielitaidon kehittyminen, suomalaiseen yhteiskuntaan perehtyminen ja sen sääntöjen noudattaminen sekä ruotsin kielellä kotoutumisen vahvistaminen.

Elinvoimakeskus tukee kotoutumislain ja muiden kotoutumisen edistämiseen vaikuttavien lakimuutosten toimeenpanoon valmistautumista alue- ja paikallistasolla.

Elinvoimakeskus huomioi toiminnoissaan työ- ja elinkeinoministeriön ja hallinnonalan strategiaan vuosille 2024–2030 kytkeytyvät kotoutumista koskevat valtakunnalliset pidemmän aikavälin tavoiteindikaattorit:

- Ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste (%): tavoite 2026: 72,1
- Kansainvälisen suojelun perusteella maahan tulleiden työllisyysaste (%) 1/3/5/8 v maahantulon jälkeen: tavoite 2026: 15/30/50/72,1
- Kotoutumissuunnitelman saaneiden sosiaaliturvariippuvuus: tavoite 2026: Vähenee
- Saavuttanut kotoutumiskoulutuksessa vähintään tavoitekielitaitotason B1: tavoite 2026: 40 %

Tavoite 2027

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan alue- ja paikallistasolla, että maahanmuuttajien työllistymistä tehostetaan, työllisyys nousee valtaväestön tasolle ja maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan vahvistetaan.

Tilapäistä suojelua saavien työllistyminen ja kuntiin siirtyminen nopeutuu ja tehostuu.

Elinvoimakeskus seuraa ulkomaalaistaustaisten työllisyysastetta alueellaan, keskeisenä kohderyhmänä ulkomaalaistaustaiset naiset.

Elinvoimakeskus varmistaa osaltaan, että maahanmuuttajaäitien työllisyys ja kielitaito paranevat.

Elinvoimakeskus tekee yhteistyötä KEHA-keskuksen kanssa maahanmuuton ja kotoutumisen alueellisen seurannan kehittämiseksi.

Elinvoimakeskus tukee kotoutumislain ja muiden kotoutumisen edistämiseen vaikuttavien lakimuutosten toimeenpanoa alue- ja paikallistasolla.

Alueelliseen yhteistyöhön, kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoon ja rinnakkais yhteiskuntien torjumiseen sekä hyvien väestösuhteiden edistämiseen panostetaan

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä. Osana alueellista yhteistyötä, elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.
Tavoite 2027	Elinvoimakeskus vahvistaa tietoisuutta kotoutumisjärjestelmän kannustavuuden ja velvoittavuuden lisäämisestä. Osana alueellista yhteistyötä, elinvoimakeskus tukee kuntia ja hyvinvointialueita rinnakkaisyhteiskuntien syntymisen torjumisessa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä.

D2: Turvaamme puhtaat vedet, elinvoimaisen luonnon ja kulttuuriympäristöt sekä rakennetun ympäristön osana hyvinvointia ja turvallista arkea

Vesien ja meren tilaa parannetaan toteuttamalla vesien- ja merenhoidon toimenpiteitä yhteistyössä sidosryhmien kanssa

Vesien- ja merenhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmien toteutuminen

Tavoite 2026	Elinvoimakeskus koordinoi vesienhoidon pinta- ja pohjavesien toimenpiteiden edistämistä Kokemäenjoen- Saaristomeren – Selkämeren vesienhoitoalueella. Koordinointivastuu kattaa seitsemän maakuntaa ja toimintaa yhteensovitetaan Varsinais-Suomen elinvoimakeskusten merenhoidon valtakunnallisen koordinointitehtävän kanssa. Vesienhoidon edistämiseksi tuetaan Lupa- ja valvontavirastoa vesien- ja merenhoidon toimenpiteiden suunnittelua kaudelle 2028–2033. Koordinoinnin puitteissa kehitetään toimintamalli ja varmistetaan yhteistyömenettelyiden toimivuus vesien- tai merenhoitoa edistävien elinvoimakeskusten kesken ja muiden elinvoimakeskusten kanssa sekä elinvoimakeskusten sisällä eri osastojen välillä mm. luonnonsuojelu-, vesitalous-, liikenne-, kalatalous- ja avustusasioissa. Tässä yhteydessä varmistetaan elinvoimakeskusten yhtenäiset ja sujuvat yhteistyö-, lausunto- ja kommentointimenettelyt Lupa- ja valvontaviraston kanssa mm. vesilain- ja ympäristönsuojelulain menettelyissä, vesien- ja merenhoidossa, vesistöseurannoissa ja alueiden käytössä sekä ilmastotyössä. Vesienhoidon toimenpiteet kaudelle 2028–2033 suunnitellaan Lupa- ja valvontaviraston johdolla sekä keskeisten sidosryhmien kanssa. Vesienhoidon osalta arviolta 70–80 % toimenpiteistä on toteutunut ja varsinkin CAP:n mukaiset maatalouden vesiensuojelutoimet ovat lisääntyneet seitsemän maakunnan alueella. Täydentävistä toimenpiteistä kunnostustoimista (KRS-sektori) valtaosa on toteutunut ja sidosryhmiä ja toimintaverkostoja on aktivoitu niiden toteuttamiseen. Vuoden 2026 aikana ympäristöministeriön rahoittamia vesistökuunnostusten avustushankkeita on määrärahoista riippuen arviolta käynnissä noin 55 joista uusia hankkeita käynnistetään määrärahojen puitteissa noin 20. Vuoden 2026 aikana päättyy arviolta 30 avustushanketta. Hankkeita rahoitetaan Ahti-ohjelmaan kautta ja huolehditaan ohjelmaan liittyvästä tiedonkeruusta ja raportoinnista. Käytännön toimenpiteiden lisäksi edistetään vesienhoidon ohjauskeinotyyppisiä toimenpiteitä valtuuksien puitteissa. Elinvoimakeskuksessa on käynnissä lukuisia kansallisia ja kansainvälisiä ulkopuolisrahoitteisia vesienhoidon edistämishankkeita. Hankkeiden toimia ja tuloksia jalkautetaan aktiivisesti elinvoimakeskusten ja hankepartnerien toimesta. Vuonna 2026 suunnitellaan myös uusia hankkeita käynnistämään vuonna 2027 tai 2028 elinvoimakeskusten hankestrategian pohjalta. Strateginen ACWA LIFE-hanke (LIFE SIP) edistää aktiivisesti vesienhoidon toimenpiteiden toteutusta laajan partnerikonsortion avulla. Maa- ja metsätalouden toimenpiteiden toteutusmallia hyödynnetään ja luonnonmukainen vesirakentamisen osuus lisääntyy valtakunnallisesti. Hankkeen toiminta viidellä demoalueilla on intensiivistä ja niitä koordinoidaan suunnitelmallisesti hyödyntämällä eri toimintatapoja. Demoalueiden toimien lisäksi hankkeessa viestitään ja järjestetään koulutuksia valtakunnallisesti sekä parannetaan vesienhoidon suunnittelun työkaluja, tehostetaan ohjauskeinoja ja mobilisoidaan täydentävää rahoitusta. Hanketta koordinoi Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus. Hanke päättyy 2033. Turvetuotantoalueiden ennallistamista edistävä JTF-rahoitteinen PohjaNeva-hanke
--------------	---

valmistuu. Hanke edistää turvetuotantoalueiden ennallistamista ja niiden alapuolisten vesistöjen kunnostamista kahden maakunnan alueella ja saavuttaa tavoitteensa. Hanke tekee yhteistyötä muiden JTF-rahoitteisten ennallistamishankkeiden kanssa vesienhoitoalueella. Yhteistyössä suunnitellaan vuosille 2027–2029 ulottuva turvemaiden ennallistamishanke hyödyntäen JTF-rahoitusta.

Happamia sulfaattimaita käsittelevä hanke MASSIW (Interreg Aurora) edistää kansainvälisesti happamien sulfaattimaiden haittojen vähentämismalleja yhteistyössä hankepartnerien kanssa. Hanketta luonnehtii laaja sidosryhmä- ja maanomistajayhteistyö ja mm jatkaa Vaasan ja Mustasaaren Söderfjärdenin peltoaukean maanviljelijöiden laajaa yhteistyötä happamuushaittojen vähentämiseksi. Hankkeessa on mukana myös viisi maanomistajaa Pohjanmaalta ja heidän mailleen suunnitellaan erilaisia ratkaisuja happamien sulfaattimaiden hallintaan. Hanketta vetää Åbo Akademi ja se päättyy 2028.

Pienten jokien suistojen inventointi ja ennallistamishanke HIDDEN (Interreg Aurora) edistää herkkien jokisuistojen ennallistamista kansainvälisen yhteistyön pohjalta. Vuonna 2026 hanke tunnistaa kohdesuistot ja laatii niille kunnostusvaihtoehtoja yhdessä hankepartnerien kanssa. Hanke panostaa viestintään järjestämällä yleisötilaisuuksia sekä toteuttamalla pienten vesistöjen kunnostustoimia, joissa toimenpiteet edistävät tiedon leviämistä. Hanketta vetää Norrbottenin lääninhallitus ja se päättyy vuonna 2028.

Kansainvälinen LIFE Revives -hanke (LIFE) edistää erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun suojelua ja elinvoimaisuutta. Hankkeessa kunnostetaan raakun ja sen isäntäkalana toimivan taimenen elinympäristöjä sekä kehitetään innovatiivisia jokiuomakunnostus- ja seurantamenetelmiä. Lisäksi hankkeessa kasvatetaan jokihelmisimpukoita ja istutetaan niitä takaisin kunnostettuihin jokiin. Vuonna 2026 arvioidaan ja tehdään mahdollisia tarvittavia lisäkunnostuksia, joilla parannetaan raakun ja isäntäkalana toimivan taimenen elinolosuhteita. Suojelutyön vaikuttavuutta vahvistetaan parantamalla suojeluasiantuntijuutta ja lisäämällä raakkutietoutta. Hanketta koordinoi Jyväskylän yliopisto, ja se päättyy vuonna 2027.

RIWET-hanke (Interreg Europe) edistää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä lisätäkseen eri toimijoiden osallistumista vesistöjen ja kosteikkojen ennallistamiseen, hoitoon sekä suojeluun. Hankkeessa jaetaan tietoa 12 partnerin kesken ja hyväksi todettuja käytäntöjä sekä kehitetään laajalti hyväksyttyjä linjauksia ja luonnonmukaisia ratkaisuja sinivihreän infrastruktuurin ennallistamiseksi ja entistä ilmastokestävämmän Euroopan luomiseksi. Hanketta koordinoi Drenthen provinssi ja se päättyy 2028.

Vesienhoitoalueella vesienhoitoa edistävät aktivointi- ja yhteistyöverkostot jatkavat toimintaansa Satakunnassa, Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä sekä Pohjalaismaakunnissa erillismäärärahojen puitteissa. Tavoitteena on erillismäärärahojen puitteissa myös pilotoida vesienhoidon, merenhoidon ja luonnonsuojelun verkostoitumisen yhteistyötä Selkämerellä, järjestää maatalouden neuvokoulutusta Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä, jatkoselvittää kotieläinlannan ravinne- ja bakteerihuuhtoumaa sekä edistää pohjavesien vesienhoidon toimenpiteiden toteutumista. Lisäksi tehdään yhteistyötä useamman elinvoimakeskuksen aluetta kattavassa rannikkoverkostossa. Verkostot edistävät vesienhoidon toimenpiteiden toteuttamista yhteistyössä keskeisten sidosryhmien, kuntien ja elinkeinoelämän kanssa. Vuonna 2026 valmistellaan yhteistyössä elinkeinoelämän vesi- ja luontoarvovastuullisuutta koskevaa Ohke-hanketta.

Tavoite 2027

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat valtaosiltaan toteutuneet. Toteutuneista toimenpiteistä huolimatta vesienhoidon tavoitteita ei ole kaikilta osin saavutettu. Pintavesien hyvän tilan saavuttamisen tai ylläpitämisen haasteena on vesienhoitoalueen vesistöjen moniongelmaisuus: rakenteelliset ongelmat, happamuus ja rehevyys. Lisäksi ilmastomuutos lisää vesienhoidon toteutuksen haasteita. Vesistökuormituksen väheneminen näkyy melko hitaasti vesien tilan paranemisena. Riskissä olevien pohjavesialueiden määrä on vähentynyt mutta kaikkia tavoitteita ei ole saavutettu toimenpiteiden toteutuksesta huolimatta.

ACWA LIFE-hanke edistää aktiivisesti toimenpiteiden kohdentamista ja toteutusta ja tuottaa arvokasta tietoa seuraavan kauden vesienhoitosuunnitelmia varten. Muut vesienhoitoalueen ulkopuolirahoitteiset hankkeet etenevät suunnitelmien mukaisesti ja niiden tulokset otetaan huomioon vesienhoidon edistämisessä. Uusien EU-rahoitteisten kehittämishankkeiden valmistelu on käynnissä ja osin operatiivisessa toiminnassa. Muun muassa turvetuotannosta poistuvien alueiden uusi kunnostushanke käynnistyy ja Selkämeren alueelle valmistellaan yhteistyöhanketta yhdistäen vesienhoidon ja luonnonsuojelun tavoitteita Kokemäenjoen-Saaristomeren-

Elinvoimainen maaseutu, kulttuuriympäristö ja turvallinen rakennettu ympäristö luovat hyvinvointia

EVK:n yhteisen turvallisuutta ja hyvinvointia edistävän toimintatavan muodostaminen liikenteen, kulttuuriympäristön, maaseudun kehittämisen ja elinkeinoelämän tehtävissä. Yhteistyön jatkuvuuden varmistaminen LVV:n kanssa.

Tavoite 2026 Yhteistyön toimintatavat muodostuvat.

Tavoite 2027 Yhteistyö kehitty ja tuo tuloksia.

Osallistuminen alueen ja alueiden väliseen yhteistyöhön, joka edistää kulttuuriympäristön hyvää tilaa sekä työn tuloksellisuutta

Tavoite 2026 Alueellisen yhteistyön tarpeet ja mahdollisuudet on tunnistettu, alueellisen yhteistyön verkostot jatkavat toimintaansa.

Tavoite 2027 Yhteistyö on tuloksellista ja luo lisäarvoa alueen kehittämiseen.

Luonnon monimuotoisuus vahvistuu alueellisella yhteistyöllä

Luonnonsuojelualueverkoston kehittäminen osana METSO- ja Helmi-ohjelmia, ha

Mittayksikkö ha	Tav 2026 ≥ 500 (≥ 400)	Tav 2027 ≥ 500 (≥ 400)	Tav 2028	Tav 2029
--------------------	------------------------------	------------------------------	----------	----------

Alueellisten luonnon monimuotoisuusohjelmien laatiminen ja toimeenpano

Tavoite 2026 Kuluvaan vuoteen aikana organisoidaan Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan LUMO-ohjelman ohjelman toimeenpano ja seuranta. LUMO-yhteistyöryhmän toimintaa kehitetään tässä yhteydessä. Varmistetaan Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttamisen aloitus eri osastoilla ja yksiköissä. Keski-Pohjanmaan LUMO-ohjelman laadinnan käynnistämismahdollisuuksia selvitetään.

LUMO-ohjelman valmistelussa ja toimeenpanossa tehdään yhteistyötä muiden EVK:den kanssa. LUMO-ohjelmien toimeenpanon yhteistyöstä vesienhoidon ja alueidenkäytön edistämiseksi on aloitettu valmistelu. Yhteistyö ilmastoasioiden kanssa on huomioitu.

Tavoite 2027 Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan LUMO-ohjelma on toimeenpanovaiheessa ja seuranta on organisoitu. LUMO-yhteistyöryhmän toimintaa kehitetään tässä yhteydessä.

LUMO-ohjelman toimeenpanoa tukevia muiden toimijoiden hankkeita on jo käynnistynyt ja elinvoimakeskus edistää vastuullaan olevien toimenpiteitä ja hankeideoiden valmistelua. Toimeenpanossa pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään erilaisia rahoitusinstrumentteja.

Valtionhallinnon yhteiset tavoitteet ja aluehallinnon mahdollistajat

Digitalisaation edistäminen

Elinvoimakeskusten digitaalinen turvallisuus sisältäen henkilöstön ajantasainen tietoturvaosaaminen (yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa)

Tavoite 2026 Elinvoimakeskus kannustaa ohjaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan osallistumalla KEHA-keskuksen tarjoamiin koulutuksiin sekä seuraamalla viestintää aiheesta.

Tavoite 2027 Elinvoimakeskus kannustaa ohjaa henkilöstöä kehittämään osaamistaan osallistumalla KEHA-keskuksen tarjoamiin koulutuksiin sekä seuraamalla viestintää aiheesta.

Elinvoimakeskusten digitalisaatiota vauhdittavan yhteistekemisen ja kehittämisen hallintamallin luominen ja osaamisen jakaminen osasto- ja virastorajat ylittäen

Tavoite 2026	Osallistuminen aktiivisesti yhteistyötä varten tarvittavien verkostojen ja ryhmien suunnitteluun ja edelleen niiden toimintaan, joita digitalisaation vauhdittamiseksi tarvitaan ja tullaan perustamaan.
Tavoite 2027	Osallistuminen aktiivisesti yhteistyötä varten tarvittavien verkostojen ja ryhmien suunnitteluun ja edelleen niiden toimintaan, joita digitalisaation vauhdittamiseksi tarvitaan ja tullaan perustamaan.

Tekoälyn hyödyntäminen elinvoimakeskusten toimintaprosessien tehostajana ja henkilöstön arjen työn tukena

Tavoite 2026	Generatiivista tekoälyä on käyttänyt tai kokeillut henkilöstöstä vähintään puolet (nykytaso 30 %).
Tavoite 2027	Generatiivista tekoälyä on käyttänyt tai kokeillut henkilöstöstä vähintään puolet (nykytaso 30 %).

Tietojohtamisen kehittäminen

Tietojohtamisen osa-alue: kattava ja laadukas tiedonhallinta

Tavoite 2026	Tietotarpeiden määrittely ja tarkentaminen (sis. tietotarpeiden tunnistamisen ja päivittämisen prosessin rakentaminen)
Tavoite 2027	Tiedonhallinnan prosessien (tiedon hankinta, jalostaminen, tallentaminen ja jakaminen) ja niihin liittyvän yhteistyön ja työnjaon kehittäminen.

Tietojohtamisen osa-alue: systemaattinen tiedolla johtaminen

Tavoite 2026	Tiedon hyödyntämisen toimintamallien ja roolitusten rakentaminen sekä vastuiden määrittäminen.
Tavoite 2027	Tiedon hyödyntämisen toimintamallien kehittäminen tarvittavilta osin.

Tietojohtamisen osa-alue: henkilöstön osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen

Tavoite 2026	Strateginen henkilöstön kehittämissuunnitelman laadinta.
Tavoite 2027	Strategisen henkilöstön kehittämissuunnitelman toteutus.

Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun laatu

Tavoite 2026	Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitetaso on asetettu ja laadittu sen pohjalta toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma etenemiseksi kohti seuraavaa tasoa (3).
Tavoite 2027	Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitetaso on asetettu ja laadittu sen pohjalta toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma etenemiseksi kohti seuraavaa tasoa (3).

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen

Vastuullisuusindeksi

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
HBaro 1-4	4,23	4,10	> 4,20 (> 4,00)	> 4,20 (> 4,00)		

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet

Asiakaspalvelutyytyväisyys

Mittayksikkö	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
Kysely 1-5	> 4,2 (> 3,8)			

Sidosryhmätyytyväisyys

Mittayksikkö
Kysely 1-5

Tav 2026
> 4,0

Tav 2027

Tav 2028

Tav 2029

Elinvoimakeskusten toiminnan häiriötön käynnistyminen

Tavoite 2026

Elinvoimakeskuksen viestintätoimet ovat varmistaneet asiakkaiden tietoisuuden organisaatio- ja palvelumuutoksista. Asiakaspalvelu on jatkunut katkeamattomana yli organisaatiorajojen. Viraston työjärjestys on hyväksytty ja ratkaisuvaltaa käyttävät on rekrytoitu riittävän ajoissa varmistaen, että toiminta on jatkunut katkeamattomasti. Yhteistyökäytännöt osastojen sisällä, niiden välillä sekä sidosryhmien-, kumppanien- ja verkostojen kanssa on saatu rakennettua.

Toimintamenovähennysten hallittu toimeenpano

Tavoite 2026

Toimintamenovähennysten toteuttaminen on suunniteltu ja viraston menotaso saatettu vähennysten edellyttämään tasoon vuoden 2026 osalta

Tavoite 2027

Toimintamenovähennysten toteuttamisen suunnitelmaa on toteutettu ja viraston menotaso saatettu vähennysten edellyttämään tasoon vuoden 2027 osalta

Elinvoimakeskus ja sen tehtäväalat ovat yhteiskunnassa laajasti tunnetut

Tavoite 2026

Elinvoimakeskusten sisäistä ja ulkoista viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti strategian ja viestinnän strategisten linjausten mukaisesti. Tavoitteena on selkeä asiakas- ja sidosryhmäviestintä sekä palveluiden ja tehtävien tunnetuksi tekeminen.

Tavoite 2027

Arvioidaan elinvoimakeskusten tarjoamien palvelujen ja tehtävien tunnettuutta yhteiskunnassa.

Elinvoimakeskuksen ja LVV:n yhteistyön onnistuminen ympäristötehtävissä.

Tavoite 2026

Yhteistyön verkostot ja toimintatavat on muodostettu ja käytössä. Kuvaus toteutetuista toimista ja onnistumisesta.

Tavoite 2027

Elinvoimakeskuksen arvio onnistumisesta asteikolla 1-5 ja yhteistyön parantamiseksi vuonna 2027 eri menettelyissä/substansseissa toteutetut toimenpiteet.

4 Voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavarojen edistämisen tavoitteita seurataan HenkilöstöBaro -kyselytutkimuksen avulla, joka toteutetaan Elinvoimakeskuksissa ensimmäisen kerran 2026. Tämän vuoksi tälle vuodelle ei henkilöstövoimavarojen edistämiseksi ole asetettu numeerisia tavoitteita. Vuonna 2026 toteutettavan HenkilöstöBaron perusteella elinvoimakeskuksille asetetaan vuodelle 2027 numeeriset tavoitteet ja niille tavoitetasot.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Kokonaisindeksi

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
HBaro 1-4	3,89	3,70				

Johtaminen-indeksi

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
HBaro 1-4	3,78	3,70				

Organisaatio-indeksi

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
HBaro 1-4	4,24	4,00				

Henkilöstön ajantasaiset tehtäväkuvat

Tavoite 2026	Koko henkilöstölle on laadittu ajantasaiset tehtäväkuvat
--------------	--

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tulostavoitteet asetetaan lähtökohtaisesti koko sopimuskaudeksi. Tarvittaessa asetettuja tulostavoitteita voidaan kuitenkin päivittää ja muuttaa sopimuspäivitysten yhteydessä. Tulostavoitteiden saavuttamista kuvaavat vuosittaiset tavoitetasot asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle. Tulossopimusta päivitetään rullaavasti vuosittain.

Raportointi tulostavoitteiden toteutusta tehdään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteutusta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä ja puolivuotistietojen osalta 31.8. mennessä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuuhun mennessä.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/suunnittelun-ja-seurannan-asiakirjojen-julkaiseminen-tutkihallintoa-fi-palvelussa/>

Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tulossopimuksen mittareille on määritelty yksi läpi koko tulossopimuksen sovellettava arviointiasteikko. Elinvoimakeskusten ja KEHA-keskuksen osalta sovelletaan kolmiportaista asteikkoa eli ”liikennevalomallia”. Liikennevalomallissa tavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavasti: VIHREÄ (3) = tavoite on saavutettu tai ylitetty, KELTAINEN (2) = tavoite on saavutettu osittain/tydyttävästi tai siitä ollaan jääty jonkin verran, PUNAINEN (1) = tavoitteesta on jääty paljon tai se ei ole toteutunut lainkaan. Sanallisessa tul raportoinnissa keskitytään tulossopimuksen tulostavoitteiden poikkeama- ja riskiraportointiin. Erityisesti tavoitteista jäämisestä ja sen syistä tulee raportoida.

Toimialaohjaus täydentää tulosohjausta tarvittaessa ja hallinnonalat ohjeistavat toimialaohjauksen menettelyistä erikseen.

Allekirjoitukset toteutetaan sähköisesti.

13.2.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö	Tiina Korhonen, ylijohtaja
Maa- ja metsätalousministeriö	Pekka Pesonen, kansliapäällikkö
Ruokavirasto	Leena Räsänen, pääjohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Heidi Backman, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö	Juhani Damski, kansliapäällikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö	Miikka Rainiala, osastopäällikkö
Väylävirasto	Kari Wihlman, pääjohtaja
Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus	Timo Saari, ylijohtaja

6 Liite

Liite 1 Määrärahataulukko

ELINVOIMAKESKUSTEN TOIMINTAMENOT VUODELLE 2026 (luonnos 9.2.2026)

Elinvoimakeskus	Palkkausmenot,			Matkat ja muut menot	Yhdistymisestä johtuva			Muut muutokset (pysyvät)	Muut muutokset (kerta-luonteiset)*	Momentin ylityksen kattaminen	YHTEENSÄ 2026 MÄÄRÄRAHA	Vuodelta 2025 siirtyvä määräraha (pl. korvamerkityt)*	Siirtyvät korvamerkityt määrärahat*	YHTEENSÄ KÄYTÖSSÄ V. 2026
	Palkkausmenot (vakinaiset)	määräaikainen henkilöstö*	KEHA lähtö tilanne		Tuottavuus-toimet	lisäsäästö	Maksullinen toiminta							
1. Uusimaa	8 160 600	94 200	-	249 000	-484 800	0	-11 000	240 100	0	-403 000	7 845 100	997 100	0	8 842 200
2. Lounais-Suomi	16 837 700	422 200	-	698 300	-1 028 900	-241 000	-244 000	21 700	0	-804 000	15 662 000	1 990 600	0	17 652 600
3. Kaakkois-Suomi	14 605 000	186 100	-	490 900	-887 700	-208 000	0	-70 000	0	-689 000	13 427 300	1 706 600	0	15 133 900
4. Sisä-Suomi	10 343 700	259 600	-	325 400	-620 100	-97 000	-4 098 000	0	0	-299 000	5 814 600	739 000	653 568	7 207 168
5. Keski-Suomi	8 399 800	57 800	-	221 500	-514 800	0	-8 000	-47 600	0	-396 000	7 712 700	980 300	0	8 693 000
6. Itä-Suomi	11 832 500	195 000	-	335 200	-719 000	-169 000	-27 000	205 400	0	-569 000	11 084 100	1 408 800	0	12 492 900
7. Etelä-Pohjanmaa	5 542 200	245 900	-	147 000	-307 100	0	-6 000	-2 100	0	-275 000	5 344 900	679 400	0	6 024 300
8. Pohjanmaa	4 283 200	216 600	-	137 200	-251 100	0	0	-21 000	0	-213 000	4 151 900	527 700	0	4 679 600
9. Pohjois-Suomi	8 812 600	24 600	-	347 800	-540 100	-85 000	-16 000	242 500	78 000	-433 000	8 431 400	1 071 600	0	9 503 000
10. Lappi	10 434 300	0	-	430 600	-651 100	0	-55 000	-14 000	-30 000	-494 000	9 620 800	1 222 800	6 000	10 849 600
KEHA oma toiminta	0	0	13 881 100	410 400	-419 500	-	-	553 300	0	-704 000	13 721 300	1 743 900	0	15 465 200
EVK yhteiset menot	250 000	0	32 144 500	-	-800 000	-	-	-262 000	0	-1 529 000	29 803 500	0	3 500 000	33 303 500
YHTEENSÄ	99 501 600	1 702 000	46 025 600	3 793 300	-7 224 200	-800 000	-4 465 000	846 300	48 000	-6 808 000	132 619 600	13 067 800	4 159 568	

*kertaluonteinen